

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nr. de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Ce-i cu mandatul dela Beiuș?

Acum sunt tocmai două săptămâni (25 Iulie până în 8 August) de când deputatul Beiușului Bartha Odön a fost numit notar public la Turoc-Szt.-Márton. Guvernul nostru a crezut cu cale să-l ia de pe spatele românilor spre a-l da plocon aceloră dintre bieții slovaci, cari încă nu au luat toiagul pribegirii spre America.

Aici ar fi locul ca frații din cercul Beiușului să se întrebe: ce-a făcut pentru ei trimisul lor în camera ungurească? De câte ori s'a ridicat ca să le apere drepturile, să le spuie nevoile? Bartha nu a făcut altceva decât a votat fără să crâcnească toate greutățile și dările pe cari le încarcă guvernul pe capul românilor și a votat mai ales legile cerute de guvern împotriva românilor. El a bătut în palmi și le-a ținut hangul celor cari au huiduit și batjocorit poporul românesc și pe deputații săi.

Acestea sunt toate câte a făcut Bartha pentru »binele« alegătorilor săi români și de bună seamă, dacă nu li-a făcut și mai mult »bine«, vina nu este a sa.

Dar alegătorii lui sunt plini de nerăbdare de a avea prilejul să aleagă un nou deputat care să știe năcazurile și păsurile poporului. Pentru ce întârzie alegerea dela Beiuș? Legea cere în chip luminos ca două zile după numirea în noua sa slujbă, Bartha să-și dea dimisia din mandatul său.

Iar dacă Bartha nu și-ar da în timpul acesta dimisia, glăsuiește legea, atunci preșe-

dintele camerei trebuie să poruncească noua alegere fără a mai ține seamă de domnișorul Bartha.

Ei bine, nu două zile, ci de șapte ori două zile au trecut și poruncă pentru alegerea nouă nu ne-a venit. Care-i pricina? Să vă spunem, fraților beiușeni care este pricina. Iubitul vostru deputat Bartha nu-și dă dimisia pentru că să aibă leafa lui de deputat și pe cele 3 luni din vara asta. Sunt bani mulți aceste 1600 de coroane și Bartha a vrut să-i primească pe nemuncite, căci vara parlamentul este închis și el nu ar fi trebuit să strige nici măcar atâta ca până acuma: Dați-le valahilor un ștreang!

Dar, veți întreba, pentru ce nu-și face măcar președintele datoria? Adevărat, el trebuia de 12 zile să hotărască ziua alegerii dela Beiuș. Dar și aici este vorba de o ticăloșie. Iată cum: Domnul ministru Kossuth, știți cel pentru care v-ați însuflețit de atâtea ori, bunul vostru prieten pentru care românii dela Aleșd au suferit și gloanțe de pușcă, Măria Sa are pe un om drag lui și pe acesta are de gând să vi-l puie deputat. Dar omul acesta, nu știm încă cine-i, acum a fost chemat să facă o slujbă la armă și nu poate veni la corteseț până nu scapă dela armată.

Aceasta-i pricina pentru care la Beiuș nu se face încă alegere. Barta face lui Kossuth un serviciu și Kossuth și președintele fac lui Barta alt serviciu. Fiecare dintre ei câștigă câte ceva și nici unul nu pierde nimic.

Acesta este gheșeftul cu mandatul dela

Beiuș. Căci ceea-ce s'a făcut cu încrederea, cu voturile voastre, fraților beiușeni, este un gheșeft, o negustorie josnică și murdară.

Domnul Barta și cu Măria Sa Kossuth au crezut că mandatul vostru este ca o vacă de vânzare: Vânzătorul și cumpărătorul se înțeleg asupra prețului și fac târgul. Cine mai întreabă ce face vaca? Ca un dobitoc necuvântător ce este, ea are să tacă. Astfel s'au socotit și v'au vândut pe voi, fraților beiușeni, cine? Kossuth, pentru care v'ați însuflețit, pentru care v'ați luptat și ați trimis deputați și Barta, care v'a cerut voturile cu glasul rugător și dulce și v'a făgăduit tot ce inima voastră a poftit, încât ați crezut că este binevoitorul vostru cel mai mare.

Ați mai pățit să vă mai batjocurească cineva mai grozav decât ei, cari în față v'au arătat dragoste și în dos v'au hulit? Acuma i-ați putut cunoaște cine sunt toți străinii cari vă cer mila și vă cerșesc votul. Nu de voi îi arde ci de buzunarul și de câștigul lor. Când este vorba de noi, toate păcatele și fărâdelegile lor li-se iartă. Ministrul pus să păzească legea se învoiește cu deputatul vostru cum să-o calce în picioare.

Oare veți scoate cuvenitele învățături din pățania aceasta? Veți mai alege tot oameni de aceștia? Veți mai pune tot pe jidanii gheșeftari să vă precupețească încrederea, să vă ia leafă și să-și răză pe urmă de voi, de »valahii buni de spânzurătoare«?

Pocăiți-vă fraților în gândul vostru. Alungați satana când vă va ispiți și jurați cu

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

GRIGORESCU.

Din tot ce-avem mai bun, mai sfânt,
In larg de șes, pe culmi sihastre,
Cules-a gându-ți fermecat
Lumina sufletelor noastre.

Pe graiul blând al primăverii
Și 'n jalea toamnelor pustii,
Ai prins minunile de visuri
Din vremea când eram copii;
Și, ca vrăjtit, acelaș este,
Pe care noi l-am sărutat,
Adâncul foc văzut de tine
In ochii fetelor din sat.

Ai noștri sunt și 'nviforații,
Ce 'n câmpuri ude, fără drum,
Se duc plecați pe baionete
Pân' se topesc în nori de fum:
Că ni-s tovarășii de horă,
De plugărie și cules,
Eroii tainici dela Plevna,
Dela Smârdan și Opanes.

Iar dinspre turmele drumețe
Pe lunci scâldate 'n asfințit,
Coboar' un viers cu care-alături
De-atâtea ori am adormit:
In lumea toată, veci de veacuri,
N'o să răsune peste văi
O doină mai înflăcărată
De cum o zic ciobanii tăi.

Ne-ai spus un basm cu zări senine,
Cu veselii și serbători,
Ne-ai pus în suflet mângăiere
Și pe obraji senin de flori;
Dar și ce mult ne-ai fost tovarăș
Sub biciul cruntelor nevoi,
Ca să ne cânti cu-atâta farmec
Poema carului cu boi...

Mărire ție. Re'nviem,
Plutind pe-a gândului tău cale,
Și când durerile ne-adorm
In largul cerurilor tale.

G. Tutoveanu.

Grigorescu și Coșbuc.

N'aș voi din capul locului să se creadă că am de gând să fiu la modă și deci să public o disertațiune savantă asupra tablourilor pictorului Grigorescu, expuse până mai ieri la Ateneu. Las aceasta sarcină acelor bărbați competenți, cari până mai ieri ignorau existența unui Grigorescu și azi se 'ndeasă în saloanele mondenelor noastre, să se extazieze în fața unui »veritabil Grigorescu« și să-i discute »perspectiva«, »coloritul«, »aierul«, »maniera«, »tehnica«, dacă e lucrat în penel sau mai mult în »cuțit de paletă«, etc., etc., toate cu o autoritate în materie, care deși datează de când datează și cravatele roșii sau pălăriile »Transvaal« totuși ar face gelos și pe Arsene Alexandre, adâncul cunoscător în ale arteor plastice.

In galeria mea n'am nici un »Grigorescu« — și de ale picturii cunosc câte ceva de vre-o doi ani încoace, decând am început să vizitez expozițiunile noastre și mai cu seamă din anul trecut când mi-a fost dat să vizitez marile pinacoteci și galerii din München și să fiu injurat de niște amici ai mei, pictori, cari se indignau când le spuneam foarte simplu că nu mi-a plăcut »Sf. Gheorghe« al lui Harrisch, deși găseam frumos și captivant »Păcatul și războiul« lui Stuck, sau »Hristos și Maria« al lui Fritz Uhde.

— De ce nu-ți place Harrich și de ce-ți place Stuck, Uhde sau Delfreger?

— Nu știu. Dacăș putea-o explica, aș fi un critic în artele plastice. Nu sunt însă decât un spectator profan, care găsește și în artele plastice emoțiunea și se mulțumește cu ea.

toții că nu vă veți mai da votul decât celui de un sânge și de un graiu cu voi. Căci numai el poate să vă știe păsurile și năcazurile, numai el poate să vă cinstească încrederea și votul vostru. Cine votează cu sângele lui, singur se cinstește și cine votează cu străinul se necinstește și se batjocurește singur.

Aceasta-i pățania românilor dela Beiuș.

Contele Károlyi Gyula, fișpanul Aradului, nu primește candidatura de deputat în cercul Careilor-mari. Astfel în Arad nu va fi schimbare de fișpan. În Budapesta, până nu se știă pozitiv, dacă pleacă Károlyi, ori nu, începuse se circuleze zvonul, că guvernul va numi pe Barabás Béla de fișpan al orașului și comitatului Arad. Fișpanul Károlyi petrece de prezent la Lido, împreună cu soția.

Camera magnaților va fi reprezentată printr-o deputațiune la serviciul divin, care se va celebra la 10 ore în biserica lui Matia din Buda la 18 l. c., în ziua nașterii Maj. Sale, iar în ziua sfântului Stefan, 20 l. c., în convoiul festiv, care se va începe la 7 ore dimineața.

Urmașul lui Brankovici. Opinia publică sârbă este preocupată de alegerea noului patriarh. Acesta va fi ales dintre cei 6 episcopi sârbi, cari sunt: Miron Nikolici în Pákrác, Mihaiu Gruici în Károlyváros, George Letici în Timișoara, Lucian Bogdanovici în Buda, Mitrofan Sevici în Bács și Gavril Zmejanovici în Vârșeț.

Cei dintâiu sunt pe teritor croat și de aceea n'ar avea șanțe să fie candidați, căci după cum scrie un ziar din Budapesta, patriarhul nu e ales decât dintre episcopi din Ungaria. Letici și Bogdanovici sunt înrușiți cu fostul patriarh, de aceea n'au simpatia majorității radicale.

Astfel ar mai rămânea numai doi candidați serioși, dintre cari ziarele maghiare îl preferă pe *Zmejanovici*, cunoscut prin sentimentele sale patriotice.

E întrebare însă dacă se inspiră de aceste sentimente și congresul?

Dacă însă pe păreții odăiei mele nu atârnă nici un »Grigorescu« și nici chiar un »Grigorescu« — în mîntea mea, de acum doi ani, de când o expoziție parțială a lucrărilor maestrului era deschisă la Ateneu, trăiește Niculae Grigorescu, așa cum cred că ar trebui să trăiască în mîntea tuturor aceluia cari se simt bine în atmosfera vieții poporului român și știu gusta din emoțiunile poeziei ce izvorește din această viață.

Când am făcut acum doi ani ocolul salonului dela Ateneu, în care se afla pânzele lui Grigorescu, un nume mi-s'a desprins, fără voie, din memorie: Coșbuc. Și din ce priveam mai mult pânzele, de ce numele lui Coșbuc se așeza tot mai aproape în mîntea mi, de acel al lui Grigorescu și azi ele stau pentru mine întotdeauna alături, — și aceasta nu e din întâmplare, ci cu temei, pe care aș voi tocmai să-l pun aci în vederea cetitorului.

Nu numai pe unii din vizitatorii expoziției operelor lui Grigorescu l-am auzit exclamând:

— Frumos, frumos, dar prea a pictat numai boi și iar boi.

Explicația e foarte simplă: Grigorescu e în pictură poetul vieții noastre cămpenești — și la noi, la țară, când nu e bou pe arătură, în poiană, la casa românului, pretutindeni, la nevoe cu jugul în gât și la nuntă cu coarnele aurite, atunci nu mai e traiu posibil, e viața jale și nu e nici casa casă, nici masa masă.

Iată de ce atâția boi, în tablourile lui Grigorescu — și bine ar fi să se tot înmulțească boii la țară și să se mai împuțineze la oraș, căci azi e cam răsturnată această proporție...

Stări bolnăvicioase.

Intreagă viața publică e bolnavă. Justiția noastră suferă de boale cronice. Legea nu oferă apărare față de marii speculanți ai vieții economice. Peste dreptul public s'a făcut stăpân formalismul. Dreptatea materială nu este în stare să se valideze. S'a înecat în roaderea paragrafilor și în pregătirea de statistice. Conștiința jurilor e pestriță. Sentința adusă în contra convingerei e la ordinea zilei. Exteriorul a oprimat sentimentul intern de drept.

Terene de drept întregi azi nu-s codificate. Dreptul nostru privat în lipsă de legi plutește în aer. În ținuturi întregi ale țării și azi se judecă după dreptul austriac învechit de prin anii cincizeci. Nici după o viață constituțională de 40 ani n'am putut să ne emancipăm.

Despre independența jurilor numai în procesele de găini poate fi vorba. Acolo, unde trebuie spus dreptul unui țaran față cu altul. *Unde însă stă în față un domn mai mare, ori un contrar mai tare cu unul mai slab: acolo nasul dreptății este de ceară.*

În așa lumină se prezintă justiția cetățenească. Cu dreptul penal stăm și mai rău. Acesta e pus deja în articole. Dar articolii cuprind litere moarte. În fabrica dreptății șefii lucrează la comandă. Procuratura știe să omoare dreptatea și acolo, unde juzii ar învia-o. Ei n'au voință independentă. Iar dacă au, ar fi mai bine să nu aibă. *Unde e numai ceva politică: trebuie să întrebe înainte ce să fie și ce să nu fie crimă? Să-l facă vinovat pe nevinovatul, și să-l lase să fugă pe mișelul?*

Pe acest teren fiecare guvern e la fel. Iși înjură până la greață pe antecesorul. Il face vinovat de toate neajunsurile cari există. Pe sine se îngrădește cu laude de tămâie. Persecută pe contrarii săi cu tot felul de mijloace neiertate, mișelile sprijinitorilor lor le lasă nepedepsite. Și procuratura își face datoria. Nu vede, n'audă: unde e dată porunca. Pe cel cinstit îl alungă prin toate iadurile, tot așa pe celce spune adevărul, dacă i-se dă astfel de îndrumări. *Și pe acest teren niciodată n'am câștigat așa dovezi strigătoare, ca tocmai în timpul »cârmuirii naționale« și sub ministrul de justiție independenți.*

Pe lângă o astfel de aranjare sunt multe sentințele, dar e puțină dreptatea. Și e și mai puțină sinceritatea. Asta a dispărut deja și din parlament. Pentrucă actualul sistem poate fi discutat: *dar că niciodată alt guvern n'a oprimat libertatea opiniei, ca acesta, este clar înaintea fiecăruia.*

Și cum priveam la pânzele lui Grigorescu încetul cu încetul îmi veneau pe buze versuri din Coșbuc, din »Nunta Zamfirei« și multe alte din »Balade și Idile« și din »Mamă«, »Sub patrafir«, »Unul ca o sută«, »Doina«, »În miezul verei«, »Pe deal« și multe alte din »Fire de tort«.

Nu mi-a permis timpul, că m'aș fi dus într-o zi în sala de expoziție a lui Grigorescu și cu cele două volume de poezii ale lui Coșbuc în mână, găseam pentru fiecare din tablouri câte un quatren: să jurați că a fost scris anume, ca o explicare a pânzei, sau că dimpotrivă, pictorul și-a ales ca motto, poezia lui Coșbuc și ea i-a evocat tabloul.

Nici una, nici alta nu s'a întâmplat; bătrânul maestru Grigorescu o fi cunoscând de câțiva ani încoace din scrierile lui Coșbuc, iar Coșbuc nu știu dacă a dat pe la expoziția lui Grigorescu; și cu toate astea nu cunosc înrudire mai apropiată între două opere de artă ca cea între opera lui Grigorescu și cea a lui Coșbuc.

Când priviam cadrul acela sombru, intitulat mi-se pare »Un interior la Rucăr« și deslușeam chipul obosit al femeii, în dogoarea flăcărilor ce pâlpâiau, împrăștiind lumini și umbre peste sărăcia din lăuntru, fără voe îmi veneau în mîntea versurile lui Coșbuc:

Tu torci. Pe vatra veche ard,
Pocnind din vreme 'n vreme,
Trei vreascuri rupte dintr'un gard,
Iar flacăra lor geme:
Clipește-abia din când în când
Cu stângerea 'n bătaie,

Acestea le scrie un avocat și un deputat demagog maghiar.

Ce-am putea spune noi despre dreptatea care ni se face din partea judecătorilor și a guvernelor ungurești!?

Situația politică.

Alegerea dela Beiuș. — Iarăș desvăluiri despre Lueger. — Suplilo despre rezoluția fiumană. — Partidele croate. Societatea pentru un muzeu slovacesc.

Alegerea dela Beiuș.

Am arătat ieri gheșeftul nerușinat ce se face cu mandatul dela Beiuș. Bartha crezuse că va putea să mai stea deputat fără ca lumea să observe șarlatania ce o face. Indată ce însă presa a dat alarmă, el s'a grăbit să-și dea dimisia pentru a scăpa de scandal. Se pare că el s'a înțeles repede cu președintele camerei pentru a ocoli orice neplăceri. Destul însă că el a stat în loc de 2 zile 16 zile deputat fără ca președintele să curme aceasta ilegalitate și este destul că Bartha și-a luat leafa și pe aceste trei luni, pe când nici pe una întreagă nu i-se cuvenea și este destul că Kossuth a izbutit să amâie alegerea până când se va întoarce omul său dela concentrare. Toți acei cari aveau interes ca întârzierea asta să se facă au izbutit să-și atingă scopul, știrbind legea.

Privitor la asta se vestesc următoarele:

Președintele camerei a anunțat comitetul central al comitatului Bihor că deputatul Bartha și-a dat demisia. Comitetul se va întruni în ziua de 12 l. c. spre a fixa termenul alegerii.

Iarăș dezvăluiri despre Lueger.

»Pester Lloyd« nu poate uita nicidecum că toate dezvăluirile sale senzaționale au fost date de minciună. Ziarul cel atât de bine informat ține să-și continue »dezvăluirile« crezând că-i destul să afirmi fără a mai dovedi nimic. Căci nici telegrama citată de noi

Lumini cu umbre-amestecând
Prin colțuri de odăie.

(Mama).

Și câte versuri din »Nunta Zamfirei« n'ar fi zugrăvirea în cuvinte a tabloului »Nunta țărănească«, pe care cu o pasiune de amoretat, Grigorescu l-a reluat în diferite dimensiuni.

Din întreaga operă a lui Grigorescu respiră aceeași dispoziție sufletească fundamentală ca la Coșbuc: optimismul vieții țărănești. Coșbuc când s'a prea orășenit, a început să vadă, cu oare-care preferință, și latura dramatică a vieții țărănești și anume prin prisma intelectualului modern. Grigorescu a albit în optimismul țaranului, flăcău, care nu știe decât munca pe arșiță la coarnele plugului, șezătoarea, hora și veselia când e nuntă în sat. Optimismul acela, pe care-l întâlnim la flăcăul ce și la îngrijire, »Sub patrafir«, crede așa:

Greu e, că nu pot trăi!
Și'ntr'altă lume n'o mai fi
Ca pe-asta lume!

Iar când priveam în tablourile lui Grigorescu, la câte un șir de care ce se coborau printre lanuri, încărcate cu grâu sau fân, și sus, în vârful stogului, un flăcău, îngropat până la mijloc în iarba de curând cosită, cum era să nu îmi vie pe buze »Doina« lui Coșbuc:

E plin de oameni câmpul
Tu, Doină, 'n rând cu ei,
Moșnegi și oameni tineri
Și tinere femei
Adună fânul 'n stoguri

Pilda lui Drohobeczky.

Acum vre-o zece zile, locuința episcopului Drohobeczky a fost aproape devastată de mulțimea furioasă. Ieri am primit știrea că funcționarii unei societăți economice din Krizevice și-au dat dimisia declarând că nu vor stă sub președinția unui trădător ca Drohobeczky.

Din Bihor ne-au venit știri în vremea din urmă, cari fac să ne gândim fără de voie la cazul Drohobeczky.

Un prelat român a primit în palaturile sale și a ospătat pe unul din cei mai expuși reprezentanți ai guvernului și ai poliției sale, tocmai atunci, când acesta se află pe un drum de cortășire pentru cucirirea unui cerc românesc.

Oricât chibzuim cazul, ne convingem că el nu prezintă *nici-o* împrejurare atenuantă și *toate* împrejurările agravante pentru vina prelatului român.

Înțelegem datoria oricărui prelat de a se afla în termeni buni cu autoritățile statului, cu reprezentanții guvernului, dar cece s'a întâmplat la Beiuș și la Stâna de vale este cu mult mai mult de cât atâta.

Nu în timp de pace, ci pe timp de războiu electoral, episcopul Orăzii-mari a găzduit pe un fișpan venit să lucreze împotriva partidului național românesc.

La masa lui s'au rostit toasturi pentru o înfrățire româno-maghiară de către aceia cari veniseră să aducă războiu și apăsare între români.

Să ne dăm bine seama de situație.

Ne aflăm încă sub impresia loviturii celei mai cumplite pe care am primit-o vreodată din partea guvernelor ungurești, sub impresia legii lui Apponyi. Ea singură ar fi de-ajuns de-a sfârma orice punte de comunicație între noi și guvern. O violare atât de gravă și de pe față a autonomiilor noastre bisericești ar trebui să reducă contactul dintre biserica noastră și reprezentanții guvernului la răceala formalităților celor mai necesare.

Dar acesta este numai fondul situației generale, pe care să țese o situație particulară în Bihor și în Beiuș. Nicăiri nu am avut parte de atâtea umiliri și prigoniri ca aici. Nu trebuie să mai amintim pe cei 50—60 de români morți la Aleșd, nici pe cei vre-o 15 rămași în viață pentru a fi osândiți, nu mai pomenim de rana veșnic sângerândă a maghiarizării liceului din Beiuș, deși acestea singure ar fi trebuit să creeze o atmosferă de cel mai aspru antagonism între noi și guvern.

Dar nu am uitat înfrângerile rușinoase ale partidului național în Bihor cu prilejul alegerilor trecute.

Dar suntem sub impresia imediată a brutalităților de acum 3 luni dela adunarea din Beiuș, nu putem uita cum jandarmii lui Markovits de-o parte, și ungurii târcăieni de altă parte alungau poporul venit să protesteze împotriva nelegiuirilor cărmuitorilor.

Nu am uitat nici goana sălbatică a revizorilor școlari ai statului până și împotriva copiilor de școală.

Și după acest pomelnic de impilări și ingenunchieri ce vedem? Reprezentantul aceluiaș guvern, care ne-a făcut toate astea, vine la Beiuș spre a propovădui *pacea* și *înfrățirea* între români și unguri.

Cine dintre noi poate să primească în pace și fără protestare aceasta, afară poate de acei cărora moartea le-a astupat gura la Aleșd?

Nu simte prelatul român al Bihorului, nu simt românii din Bihor cât de uriașe este ironia acestei situații? Nu văd că niciodată o cursă nu ni-s'a întins cu un vicleșug, cu un cinism mai batjocuritor? Nu bagă ei de seamă că niciodată supt masca unui suris prietenesc nu s'a ascuns mai multă dușmănie, mai multă falșitate haină? Ei cari au primit pe fișpanul Glatz cu alai, cu discursuri, cu banchete și cu tortii (înțelegem, firește, pe cei cari s'au făcut vinovați de asta) nu văd ei cum răsplătește Glatz primirea lor? Nu văd ei că prima vizită a fișpanului a fost dată — bătașilor din Târcaia, și în suita lui se află faimosul Markovits? Nu văd ei că toate acestea sunt semnele neîndoioase, că o nouă mișelie li-se pregătește pe față și fără scrupului de-a o ascunde măcar?

Pentru aceea nu ne putem mira îndeajuns cum unul dintre fruntașii Bihorului găsește că am muștrat prea tare pe vinovații înfrățirii româno-maghiare. Nu am avut ocazia de-a vedea la fața locului toate amănuntele acestei umiliri naționale, dar socotim că tocmai distanța ne-a făcut să vedem lucrurile în proporțiile lor reale și ne-a ferit de slăbiciunea iertătoare a celor din apropiere.

Să învățăm cu toții dela croați, cece încă nu avem îndeajuns, radicalismul și intransigența națională față de ori care dintre noi. Căci va fi dureros și trist dacă pentru Drohobeczky-ii noștri nu am aplica aceeaș măsură ca croații.

Un caz de rezistență bărbătească.

Din *Ususău* (com. Timișului) se comunică următoarele: Ministrul de instrucție publică a pornit o goană împotriva școlii românești din comuna Ususău. Școala românească fiindu-i un spin în ochi el a căutat să înființeze una ungurească. Pentru a scăpa însă statul de cheltuială, el a impus comunei să facă ea o școală comunală care firește ar fi ungurească.

Conducătorii poporului, în frunte cu vrednicul preot român Vasile *Deheleanu* au înțeles vicleșugul guvernului și au zădărnicit această nerușinată încercare de a crea o școală care să maghiarizeze pe români chiar cu banii lor. Când cererea guvernului a fost adusă înaintea consiliului comunal, acesta, condus de preot, a respins propunerea guvernului. Se cuvine laudă și admirație acestei brave reprezentanțe comunale care a dovedit că este conștientă de chie-marea ei de-a apăra poporul de astfel de atentate mizerabile.

Congregația comitatului a luat însă niște măsuri tocmai opuse acestei hotărâri. Ea a dat ordin ca primăria comunală a Ususăului să cumpere *fără autorizația consiliului comunal* locul lui Iosif Avramescu cu 1400 coroane iar cheltuielile de clădire în sumă de 14.251 cor. să se plătească prin amortizație.

Primarul comunal, bunul român Pavel *Blidariu* și cu casierul Vasile *Tomescu* au refuzat însă să execute această poruncă ilegală. Subprefectul (fibirăul) Baróthy Ferencz îi suspendă. Substitutul primarului și al casierului primii ordin dela consiliul comunal să nu puie în lucrare porunca congregației.

Subprefectul îi suspendă și pe aceștia. Dacă comuna nu se va supune voinței tirane a guvernului, dupăcum nici nu trebuie să se supuie, atunci guvernul este hotărât să *suspende autonomia comunei respective*.

Lăudăm pe bravii români din Ususău și pe conducătorul lor pentru curajul și energia nestrămutată cu care au apărat interesele poporului nostru. Ei vor trebui să-și continue lupta lor atât de legală până la extrem!

Slovaci și sufragiul universal. Deputatul național slovac Francisc *Skiciak* face un apel către slovaci în ziarul »Ludove Noviny« ca să înceapă lupta pentru sufragiul universal. Deputatul emite idea ca să *roage pe Majestatea Sa prin o deputațiune a poporului ca să se îndure preagrațios a da popoarelor sale sufragiul universal*.

Regele Italiei la Viena. Ziarul »Zeit« aduce știrea pozitivă că la toamnă regele Italiei, *Vittorio Emmanuele* va vizita pe împăratul Francisc Iosif. Întâlnirea aceasta va avea o deosebită importanță, căci până acuma vizita reciprocă a celor doi suverani în capitalele lor a fost totdeauna împiedecată prin considerații politice. Întâlnirea dela Desio însă a avut și efectul de a înlătura aceste piedeci.

In cercul Careilor-mari, devenit vacant prin moartea contelui Károlyi István, i-se va oferi din partea kossuthiștilor candidatura fișpanului Aradului, contelui Károlyi Gyula. Dacă acesta va primi, atunci celelalte partide nu vor candida.

† Nicolae Grigorescu.

Cel mai mare pictor al României, N. Grigorescu, a încetat din viață, precum cețim într'un ziar din țară.

Grigorescu era bolnav de mult timp. În vremea din urmă suferea de o pneumonie, în contra căreia nu putea lupta din cauza slăbirei puterilor fizice și din cauza vârstei înaintate.

La căpătâiul lui Grigorescu a veghiat până în ultimul moment dl dr. Istrati, fostul comisar al expoziției jubilară, bun prietin cu răposatul.

Grigorescu eră o glorie a României și moartea lui lasă un doliu general. El eră cunoscut și bine apreciat și în străinătate.

Născut la 15 Maiu 1838 în București, dupăce termină studiile liceale întră ca ucenic la un zugrav de biserici dela care primii cele dintăiu noțiuni ale picturii; apoi pleacă spre Paris la 1859, oprindu-se în drum la mănăstirea Agapia pe care o zugrăvi spre a-și agonisi banii trebuincioși pentru drum.

La Paris ajunse la 1861 și întră în școala de belearte, producând în decursul șederei sale acolo număroase opere însemnate. La 1863 se reîntoarse în București, călătorind din când în când prin Italia, Grecia, Anglia și pretutindeni unde arta sa se putea perfecționa.

Opera lui N. Grigorescu este uriașe. Intre principalele tablouri ale sale, se pot cita: »La Smârdan«, tablou istoric care se găsește în sala de consiliu a primăriei Bucureștiului. »Cortul ții-

ganilor», »Portretul generalului Năsturel Herescu», »Țiganca», »Carul cu boi», »Un transport de mușiiuni», »Justiția divină urmărind crima», »Un evreu», »Defilarea prisionerilor turci pe dinaintea Regelui Carol I», »Dorobanțul», »Napoleon III» etc., etc.

Inmormântarea.

Eri la ora 4 p. m. a sosit în Câmpina dl Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, pentru a lua parte la înmormântarea măiestrului Grigorescu.

De asemenea au sosit aici și dnii Delavrancea, Vlahuță și dr. Istrati. Sosesc mereu grupuri de prieteni și admiratori pentru a conduce pe Grigorescu la locașul său de veci.

Carul funebru a fost format dintr'un car țărănesc, tras de patru boi și împodobit cu flori de câmp.

Organizarea națională.

Darea de seamă a dlui Iuliu Maniu. Candidatura lui Saluzsinszky. — Pregătirea alegerilor croate. — Partidul național. — Návay între alegători. — Reforma regulamentului Camerei.

Darea de seamă a dlui Iuliu Maniu.

În legătură cu știrea noastră de ieri mai anunțăm că dl Iuliu Maniu va fi însoțit de mai mulți deputați Duminecă cu prilejul dării sale de seamă în Vințul de jos.

Obiectele adunării convocate spre acest scop vor fi afară de darea de seamă a dlui Maniu și luarea rezoluțiunii în chestia votului universal și organizarea partidului național în cercul Vințul de jos.

Dl Iuliu Maniu în decursul lunei August va ținea adunări cu acelaș program aproape în fiecare comună mai mare a cercului său electoral, organizându-și cercul.

Candidatura lui Saluzsinszky. Strugurii sunt acrii...

Mandatul dela Beiuș nici nu a devenit vacant încă și deja toți flămânzii și nepričovșii se precipită la el. O adevărată ceartă s'a iscat între haita de candidați, cari toți formulează pretenții »legitime» la el.

Între ei am amintit și pe Leib-jurnalistul »român» al lui Kossuth, pe jidănașul Saluzsinszky. Știind ceva românește (pe care limbă o scrie însă pocit și prost) și puindu-i Kossuth la dispoziție mijloacele necesare pentru un ziar »rumunesc» săptămânal el se crede chemat a reprezenta pe românii din Bihor. Dar între atâți competitori, evreiașul vede că sorțile sale de izbândă scad în mod simțitor.

Pentru aceea a hotărît să nu candideze decât dacă va fi candidat din partea ungurească cu unanimitate. Iată ce scrie el unui ziar unguresc în privința asta:

Numele meu, zice, încă a fost pus în circulație în legătură cu candidatura dela Beiuș. Declar însă că în fața împrejurărilor actuale, deoarece nu se poate stabili o înțelegere asupra persoanei candidatului nu-mi voi pune candidatura decât numai în cazul că ea ar fi adoptată în mod unanim de toți.

Oricare ar fi candidatul nostru însă, fâgăduiesc că îl voi susține cu ziarul meu »Lumina», scris în limba românească.

Admirăm generositatea dlui Saluzsinszky. Este generositatea vulpii care cruță strugurii zicând că-s acrii.

Noi însă îi dorim cu toată sinceritatea un lucru: ca alegătorii unguri să-l proclame candidat cu unanimitate. Căci numai așa dânsul va avea prilejul de-a — cădea cu mult succes. Și atunci se va convinge că aderența tuturor alegătorilor unguri chiar nu-i destul pentru a ajunge deputatul românilor.

Pregătirea alegerilor croate.

Toate partidele croate sunt ocupate cu pregătirea alegerilor, deoarece se crede că guvernul unguresc va voi să surprindă nepregătite partidele croate dizolvând camera croată. Ba mai afirmă chiar că temeiul alegerilor ar fi deja fixat pe ziua de 4 Septembrie. Cercurile competente însă tăgăduiesc aceasta.

Dumineca trecută mai multe adunări de popor s'au ținut în diferite părți ale Croației. Ele au fost aproape toate liniștite. Numai în Klaniec, au fost turburări. Aici au vorbit deputatul starcevicean făcându-și darea de seamă în fața alegătorilor. În Brod cercul deputatului Brlici, s'a prezentat și dr. Josef Frank, șeful partidului starcevicean și a supus activitatea lui Brlici unei critici aspre. Unii dintre aderenții lui Brlici căutără să-l apere, dar lumea nu-l lăsă să vorbească și ei fură îndepărtați cu forța din adunare. În Ospici, partidul starcevicean va candida pe David Starcevic, împotriva actualului deputat Tomici.

Partidul național.

Acest partid care până acuma a susținut toate guvernele ungurești, va părăsi acuma și el pe unguri. El a hotărît să nu sprijinească stăpânirea câtă vreme partidul kosuthist va fi la putere. Partidul își va schimba numele, numindu-se partid constituțional. Șeful partidului va fi Nicolae Tomașici și în Septembrie partidul va edita un ziar.

Návay între alegători.

Vicepreședintele camerei Návay Lajos, unul dintre fruntrașii membri ai partidului constituțional, a fost Duminecă în Battonya, între alegătorii săi, unde a ținut un discurs politic mai lung, ocupându-se aproape cu toate momentele politice, cari preocupă actualmente opinia publică.

În primul rând constată, că domnia coaliției nu a fost stearpă, ia în apărare partidul independist, care face politică 67-istă și pledează pentru politica lui Deák. A făcut mențiune și despre garanțiile constituționale, cari vor ajunge la toamnă în cameră.

Despre sufragiul universal a vorbit în următorii termeni:

Sunt mulți, cari nu numai pretind realizarea cât mai grabnică a acestei reforme, dar cari o urgitează atât de cu impaciță, că, vorbind sincer se pare natural și de prins cu mâna bănuială, că nu atâta reforma o voiesc, ci mai mult speră, că executarea reformei este una din gropile, în cari coaliția și cârmuirea națională poate să cadă. Sperez că înțelepciunea guvernului ungar nu le va face acestor domni plăcerea aceasta, ci cumpănind bine chestia aceasta de mare importanță va veni înaintea națiunii cu un astfel de elaborat, care în tot cazul poate fi desbătut, care poate fi chiar și atacat mai târziu, va fi însă productul hotărârii bine cumpănite a guvernului, care și-a dat seama cu toate interesele mari.

Reforma dreptului de alegere este chestia politică și o astfel de rezolvare a ei, care conține în sine dizolvarea și știrbirea forței naționale nu se poate octoa nici asupra parlamentului, nici asupra legislatorilor. Dar după mine realizarea

dreptului universal de alegere, ca realizarea ordinei legale cetățenești, nu este împreunată cu urmări atât de grave, căci dacă privim istoria universală experiem, că au obvenit de multeori în trecut rezoluții, răscoale, pentru că s'o tăgăduit recunoașterea drepturilor, dar nu cunosc în lume o astfel de țară, a cărei ruină și revoluțiune să o fi cauzat împrejurarea, că în cazul estinderii drepturilor au mărit și întărit numărul cetățenilor liberi, iar nu pe al supușilor.

De aceea sper și doresc, ca proiectul referitor la realizarea dreptului universal de vot să se înainteze cât mai degrabă. Poftesc ca la compunerea legii să se apere interesele însemnate ale națiunii, dar declar, că privesc de interes important național apărarea privilegiilor unor clase deosebite, pentru că nu e de importanță ca membrii castelor să fie favorizați, ci ca fiecare membru al națiunii (politice, adaugem noi) să poată face uz de întregitatea drepturilor cetățenești.

Își dă apoi expresie speranței, că guvernul va informa încurând opinia publică despre faptul cum intenționează să facă această reformă.

Inmormântarea patriarhului Brankovici.

Duminecă a fost înmormântat cu mare pompă patriarhul gr.-or. sârbesc George Brankovici. Durerea poporului sârbesc, cu toată pompa ce s'a arătat, nu s'a manifestat așa, cum s'ar conveni pentru un prelat. Una dintre cauzele, că chiar și la înmormântare poporul sârbesc a fost rece, e că orașul Carloviț, unde a fost înmormântat Brankovici, e cuibul radicalilor, a dușmanilor înverșunați a defunctului patriarh. Totuși stradele micului oraș erau pline de lume curioasă. Când a avut loc înmormântarea, deja nu mai era nici un loc pentru un singur om, pe stradă.

Rămășițele pământești ale patriarhului sârbesc Brankovici au fost puse spre odihnă veșnică Duminecă înainte de ameză, în biserica de sus din Carloviț. Iată amănuntele cari se comunică despre înmormântarea patriarhului: Preoțimea gr. or. sârbească din Ungaria toată, care s'a prezentat într'un număr mare la înmormântare, a primit în mod festiv pe reprezentantul împăratului și regelui Francisc Iosif I, pe generalul comandant de corp din Zagreb. La înmormântare au mai luat parte reprezentanții regelui sârbesc și ai guvernului ungar. O mulțime imensă a luat parte la ultimul drum al patriarhului. Serviciul divin a fost oficiat de trei episcopi și o mulțime de arhimandriți, preoți, etc. Au ținut vorbiri funebre episcopul Nicolici din Pacraț, din partea clerului, și profesorul de teologie Urusovici, din partea mirenilor. Sicriul a fost purtat de preoțime și așezat în cavoul zidit de Brankovici, la biserica de sus din Carloviț. La mormânt a vorbit încă un profesor.

Mișcarea culturală.

Asociațiunea aradană

precum să știe este convocată pe Duminecă la 11 c. Sperăm, că cu prilejul acesta își va da întâlnire toți cărturarii români ai comitatului. Îndeosebi protopopii, preoții, învățătorii apoi advocații medicii și toți dela cari se așteaptă promovarea culturii naționale. Tot asemenea ar fi de dorit să participe și țărâtime cât mai multă pentru a generaliza interesul față de scopurile Asociațiunii.

În adunarea de Duminecă se vor pune baze noi Asociațiunii aradane și nădăjduim că se va inaugura pe acestea o eră nouă de activitate asiduă și rodnică.

Facem apel către publicul românesc din comitat să participe în număr cât mai mare la adunarea de Duminecă.

Turneul Z. Bârsan.

Dupăcum am anunțat în programul turneului artistului nostru Z. Bârsan, Sâmbătă, Duminecă și Luni iubitul nostru artist a dat reprezentații în Sângeorgiu. — Dăm aici *programa* pentru mai departe:

Hunedoara: Vineri, Sâmbătă în 9, 10 Aug. n.
Hațeg: Duminecă, Luni 11, 12 Aug. n.
Oravița: Sâmbătă, Duminecă, Luni, 17, 18, 19 Aug. n.
Bozoviciu: Joi 22 Aug. n.
Arad: Sâmbătă, Duminecă 24, 25 Aug. n.
Dobra: Luni 26 Aug. n.
Lipova: Mercuri 28 Aug. n.
Blaj: Sâmbătă, 31 Aug. n. și Duminecă, Luni, 1 și 2 Sept. n.
Sighișoara: Sâmbătă 7 Sept. n.
Mediaș: Duminecă 8 Sept. n.
Deva: Mercuri 11 Sept. n.
Brad: Sâmbătă 14 Sept. n.
Abrud: Duminecă, Luni 15, 16 Sept. n.
Bistrița: Sâmbătă în 21 Sept. n.
 De la Bistrița dl Bârsan va trece la Sibiu, Brașov și mai târziu în Bucovina.

Sperăm, că, la rândul său, publicul din Arad și comitat va pregăti cu ocazia venirii lui Bârsan la Arad un adevărat festival cultural.

Adunarea despărțământului din Sânmiclăușul mare,

ținută Duminecă, precum ni-se anunță a reușit pe deplin. O mulțime mare de cărturari și popor a luat parte la adunare care a fost presidiată de dl *Nestor Oprean*. Toate satele au fost reprezentate prin mai mulți fruntași. Îndeosebi din comuna Merei au fost mulți.

Vom publica raport.

Un învățător împotriva culturii.

Reproducem mai la vale copia exactă a scrisorii unui învățător român adresată dlui dr. Nestor Oprean, președintele secțiunii Sânmiclăuș a Asociațiunii. Acest învățător, Ioachim Muntean din Beba-veche a fost rugat să facă propagandă și să înscrie membri noi pentru Asociație. Iată răspunsul pe care l-a trimis dlui dr. Nestor Oprean.

Stim. dle dir. al despărțământului! Dacă lista de subscriere Vi-se retrimite goală, să nu Vă surprindă, căci timpul luminilor în care ne aflăm nu mai permite a presupune, că un popor se află în necultură.

Poporul nostru nu mai are lipsă de conducători sau focalari prin cari și dela cari ar putea să-și însușească cultură. El este cult, apt și destiner întru toate.

Tăranul astăzi nu mai aleargă la avocat, el știe să-și facă contracte, cvitanțe, acuze ori instanțe și dacă mai ajungem zece ani cu atât — mai vârtos nu o să aibă lipsă, căci le vor ști face și în limba statului.

Îndeosebi bebanii noștri nu au lipsă de mai multă cultură, pentru că, durere, — Vi-se remite lista goală.

Beba-veche, la 1 Aug. 1907. — Cu tot respectul *Ioachim Muntean*, m. p. inv.

Pentru autenticitate primesc răspunderea!
 Sânmiclăușul mare, la 2 Aug. n. 1907.

Dr. Nestor Oprean, adv

Oricât am căutăm nu am găsi cuvinte destul de aspre și destul de grele pentru a înfieră pe acest mizerabil fără păreche. Nici odată nu ni-s'a dat să cetim un astfel de document de aberație, de perfidie și de cinism ca acesta.

Acest Ioachim Muntean este identic cu acel mizerabil care acum doi ani la adunarea reuniunii învățătorilor români din Lipova a propus ca limba ungurească să se predea într'un chip mai intensiv în școlile românești. Acelaș ticălos anul trecut ne-a făcut greutate la balotajul dela Párdány, lucrând împotriva candidatului naționalist Branco *Illici*.

Intrebăm un singur lucru dacă: Munteanu so-coate că românii din Beba-veche mai au nevoie de învățătură și carte, pentru ce nu-și dă demisia din postul său de învățător? Oare nu ar scăpa bebanii de o cheltuială zadarnică?

Adunarea dela Tămașa.

Despărțământul Hida-Huedin și-a ținut adunarea generală în Tămașa la 28 Iulie n.

Adunarea a fost deschisă prin directorul despărțământului dl dr. *Simion Tămașiu*, în fața unui public numărös. În frumosul discurs dl Tămașiu a spus și următoarele cuvinte de aur: »că încercarea aceasta grea cu atât mai vârtos să ne oțelească și dând ajutor învățătorului, fiecare tată să fie dascălul familiei sale și familia sanctuarul limbei române! Într-o acclamări sgo-motoase declară a IX adunare a desp. Hida-Huedin deschisă.

Cassarul Ioan Terec cetește raportul de pe anul expirat 1906—1907 și proiectul de buget pe anul viitor, precum și raportul despre starea bibliotecii din Huedin-Hida.

După o pauză de un sfert de oră, în care comisiunile au lucrat, urmează rapoartele acestora. Comisiunea a II-a și a III-a aflând progres și socotilele în deplină ordine, propun a se da absolutoriul obișnuit atât comitetului cât și cassarului și bibliotecarului.

Urmează disertația zelosului director al desp., dr. Simeon Tămașiu. A vorbit mult și convingător. A combătut emigrarea ce ia dimensiuni tot mai înspăimântătoare, aducând multe exemple. A demonstrat relele ce pot urma din cauza aceasta asupra noastră a românilor. Arată avântul ce a luat Germania pe terenul economic și cum acolo din pământ poate cu mult mai neproductiv decât al nostru, totuși se produce mai mult. Vorbește despre păstrare, etc. Vorbirea a fost ascultată cu multă atențiune din partea popoului. S'a mai cetit frumoasa poezie de O. Goga, »Străinul«.

A urmat alegerea noului comitet pe un period de 3 ani. S'a reales tot cel vechiu și anume: Dr. Simeon Tămașiu, director, Ioan Pop, Pavel Roșca, protopresbiteri, Gavril Mureșian, preot, cu excepțiunea dlui preot Iuliu Chiffa, care a abzis și în locu-i s'a ales Dr. Alexandru Bodiu. Delegați cari să reprezinte despărțământul se aleg dnii Dr. Simeon Tămașiu și Dr. Andreiu Pop, avocați.

Seara la 7 ore producțiune teatrală. S'a jucat »Otrava de hârciogi« și »Dragostea copilărească«, de tineretului din Curăplac, sub conducerea preotului I. Galiș. S'a declamat și poezia »Rugămintea din urmă« de G. Coșbuc prin I. Galiș. După terminarea programei, la acordurile plăcute ale muzicei, s'a început jocul, care a ținut până dimineța, când satisfăcuți, că fieștecare a ajutat cauzei naționale după cât a fost posibil, ne-am reîntors cătră casă cu cugetul, că în viitor o să facem mai mult. Rep.

De peste săptămână.

— Știre redacțională. Anunțăm cititorilor noștri că vom avea plăcerea de-a număra printre colaboratorii foiletonului nostru pe apreciatul scriitor Gheorghe D. Murgur (Sinaia). Lucrările D-sale, parte originale, parte traduceri din scriitorii francezi cei mai de seamă scrise toate într'un stil și într'o limbă atât de frumoasă și de aleasă vor contribui să înalțe nivelul foiletonului nostru.

— Condolente românești la moartea patriarhului Brankovici. Cu prilejul morții patriarhului Brankovici a trimis o depeșă de condolență și P. S. Sa Episcopul nostru *Ioan I. Pap*. Deasemeni a condolat și Mitropolitul *Ioan Meșianu*.

— Din Sinaia. Sâmbătă de dim. la orele 9 și jum. A. S. R. Principele Ferdinand a făcut o preumblare pe jos, prin oraș singur.

La orele 12 s'a reîntors la palat.

După ameazi A. S. S. Principesa Maria însoțită de mica princesă Elisabeta, în automobil s'au dus până în com. Breaza.

În drum spre Sinaia la întoarcere s'a oprit la palatul principelui Bibescu din Posada, făcând o vizită Principesei Marta Bibescu, unde au luat ceaiul. La orele 8 seara s'au reîntors la Sinaia.

— Principele Bulgariei la monarhul nostru. Principele Bulgariei, care a sosit Sâmbătă seara în Ischl, a fost primit Duminecă la 11 a. m. de împăratul și regele Francisc Iosif.

— Delegație austro-ungară la regele Carol. Comandantul corpului 12 al armatei austro ungare, generalul Gaudernack, a plecat, însoțit de mai mulți ofițeri superiori austriaci la Sinaia, unde va fi primit în audiență din partea regelui Carol.

— Crematoriul în Arad. În Budapesta s'a format o societate pentru arderea cadavrelor, care propovăduiește ideea: morții să nu fie mai mult înmormântați, ci arși. Societatea voințe să zidească un crematoriu, cuptor pentru arderea morților, și în Arad. Afar' de aceasta se vor zidi crematorii în Timișoara, Seghedin, Oradea-mare etc.

— Alegere de preot. Ni se scrie: În 30 Iuliu sau ales de preot în comuna Sârbești de lângă Vașcou absolventul de teologie *Ignatie Porgie*, cu aclamațiune.

— Proces de agitație. Am scris la timpul său, că mama și soția dlui deputat dr. Aurel Vlad au fost osândite din partea protopretorelui din Deva la câte 100 cor. amendă, pe motivul că au agitat, un la examen în contra »nației« maghiare. Ni-se scrie acum din Deva, că procuratura nu s'a mulțumit cu sentința adusă, ci și din parte-i a intentat proces, pentru agitație, contra »nației, în contra susnumitelor doamne. Actul de acuză a fost înaintat tribunalului re-gesc.

— Deputații din Bucovina. Deputații din camera imperială, dnii dr. Alexandru baron Hormuzachi, dr. Constantin Isopescu-Grecul și Teofil Simionovici au sosit la Cernăuți.

Deputatul dr. Constantin Isopescu-Grecul se va înfățișa înaintea alegătorilor săi din comunele Buda, Mahala și Cotul-Ostriței spre a da raport despre activitatea sa parlamentară și starea politică; va participa și la petrecerea poporală aranjată în comuna Mehala de lângă Cernăuți.

— Catastrofă groaznică de tren. În Franța s'a întâmplat o groaznică nenorocire de tren, căreia i-au căzut jertfă vre-o 60—70 de persoane. Un tren, care mergea dela Angers la Porticerris, a căzut rupându-se podul, în râul Loire. Iată amănuntele despre groaznică nenorocire; Ieri înainte de ameazi un tren al statului a plecat din Angers la Portiers. În drum trenul a deraiat tocmai în momentul, când eră pe podul de peste Loire. Podul s'a rupt și o parte a trenului a căzut dela o înălțime mare în apă. Noroc că o parte s'a rupt de restul trenului și astfel nu au căzut, decât mai multe vagoane, în cari erau lucrători francezi, în apă. Numărul victimelor se urcă la 60—70; toate victimele sunt lucrători francezi și familiile lor. Unii dintre pasageri au cerat să se salveze prin inot, dar valurile repezi ale râului i a înghițit. Nu a putut fi salvat nime, afară de cine s'a salvat singur. Poporul e foarte furios pe direcția căilor ferate, căci înainte cu doi ani s'a întâmplat tocmai acolo încă o catastrofă de tren. Ministrul lucrătorilor a plecat la fața locului.

— Despre starea sanitară a ministrului Kossuth s'au răspândit prin ziarele ungurești știri alarmante. Acum tot ele vin să desmintă, că starea sanitară lui Kossuth e satisfăcătoare.

— »Învățători panslavi«, așa numesc ziarele maghiare pe învățătorii bravi slovaci, cari se împotrivesc curentului șovinist. Aceștia sunt prigonți și li-se caută mereu nod în papură, spre a putea fi pedepsiți. Acum se scrie din *Miava*, că învățătorii confesionali slovaci Vladim Laida, Paul Kulișec și Mihail Simonovici au fost pedepsiți pentru »agitare« contra statului cu câte 15 zile închisoare și câte 200 cor. amendă. Acum Ungaria și »ideea« e salvată!..

— **Cununie.** Anunțăm cu deosebită plăcere cununia amicului nostru *dr. Alexandru Marta*, avocat în Lipova cu dna văd. *Hermina Lazar*, celebrată Duminecă în catedrala din Arad.

Trimitem sincerile noastre urări de felicitare!

— **Logodnă.** Ni-se anunță logodna d-soarei *Lucreția Papp* cu *dl George Vereș* celebrată la 27 Iulie în Căpâlna.

Felicitările noastre.

— **Congresul VIII-lea sionist.** Congresul VIII-lea sionist se va ține în 14—20 Aug. în *Maga*, dupăcum am anunțat deja. Mișcarea cionistă, care tinde, a câștiga evreilor o patrie proprie în Palestina, a câștigat mult teren în timpul din urmă. S'au ales 400 de delegați din toate părțile lumii. În America singură s'au ales mai mult de 30 de membri ai congresului; și America-de-Sud, Siberia, Seelanda-nouă, China și Argentina vor fi reprezentate. — Congresul acesta arată, ce puternici sunt evreii în lumea întreagă, arată cultura și răspândirea lor pe toată suprafața pământului.

— **Balon militar austriac.** Un balon militar austriac, care s'a înălțat în Aug. în Viena, a făcut un drum de mai sute de kilometri. Cea, mai mare înălțime, pe care a ajuns-o, e de 3200 metri. Călătoria aeriană a succed bine.

— **Emularea cu automobilul Peking-Paris.** Prințul Borghese, care întotdeauna a fost în fruntea participanților la emularea cu automobil Peking-Paris, a sosit deja cu automobilul pe pământ german. În apropiere de Kovno un defect la roate, a cauzat întârziere. Prințul a sosit ieri la 5 ore p. m. în Berlin, unde a fost primit cu mari onoruri.

— **Caz de moarte.** Duminecă, (4 August n., după împărțirea cu sfintele sacramente, a înecat din viață *Florea Epescu* din Arad) în etate de 63 ani. Inmormântarea i-s'a făcut azi la orele 3 d. a. în cimitirul gr. or. de jos. Actul funebrel a fost săvârșit după rital gr. or. de părintele *Gavriil Bodea*. La înmormântare a luat parte în corpore și personalul tipografiei noastre, dând astfel expresie de condolențe pentru pierderea îndurată de colegul lor *Emanuil Epescu*, culegător-tipograf, fiul repausatului.

Odihnească în pace!

— **Vapor în primejdie.** Vaporul german »*Graf Waldersee*« s'a înisipat în canalul *La-Manche*. Situația lui e periculoasă.

— **Regele Eduard VII** al Angliei se va întâlni în *Wilhelmshöhe* la 14 August cu împăratul *Wilhelm*.

— **Demonstrațiile anticlericale în Italia** au luat mari dimensiuni. Papa a convorbit în cauză cu *Vanutelli*, *Sanminiatielli* și *Cagliano*, și s'a răsuindit știrea că drept protestare papa a suspendat serbările de încoronare fixate pe 9 August. Plebea caută ocaziunea ca să facă turburări. În *Spezia* demonstrația a luat caracter revoluționar: mulțimea a asediat o biserică. În *San Pier d'Arena* a fost aprins internatul unui ord călugăresc. Asemenea au avut loc demonstrații în *Geneva* și *Terni*. *Canonicul Perosi* și mai mulți preoți din *Roma* au fost fuieraji și aruncați cu pietri. În *Florența* radicalii și socialiștii au ținut o adunare, după care au aprins bisericile »*Badva*« și »*Iosif*«.

Prim-ministrul *Giolitti* într'un interview cu un ziarist a declarat de nebazată știrea că guvernul ar fi luat măsuri aspre încontra ordurilor călugărești.

— **Un accident lângă Brașov.** Intre *Brașov* și *Satulung* s'a întâmplat un grav accident de tren. Tramvaiul care duce dela *Brașov* spre *Săcele* s'a ciocnit la un macaz cu un tren ce venea dinspre *Predeal*. Partea anterioară a vagonului-motor a fost sfărâmată. *D-na Vereș* din *București* și-a fracturat un picior. *Iosif Csikai* și ziaristul grec *Alcibiade Sordelli*, care trăiește în *Brașov* au suferit lovituri la ochi. Ceialalți pasageri încă au suferit contuziuni.

— **Iarăși automobilul.** Sâmbăta trecută s'a aranjat o emulare cu automobilul în *Bordeaux*, *Franța*. Șapte persoane au murit, nenorocindu-se cu automobilul.

Din străinătate.

Franța.

Alegerile pentru consilieri-generalii. Din cele 141 cercuri se cunoaște rezultatul dela 137. Au fost aleși: 83 republicani, radicali și radicali socialiști, 17 conservatori și naționaliști, 19 progresiști și republicani moderați, 18 socialiști uniți.

Franța în Maroc.

Trupele franceze în Tanger. Măcelul dela *Casablanca* are urmări grave pentru Maroc. Trupele franceze și spaniole vor ocupa, cu consimțirea tuturor marilor puteri, cari au iscălit tractatul dela *Algesiras*, orașele de pe țărmul mării. Acesta e primul pas, care va aduce cu sine căderea imperiului independent Maroc. *Franța* și *Spania* după învoiala dela *Algesiras* are dreptul de a interveni în Maroc. Guvernul francez a și trimis cinci vapoare de războiu în apele marocane, ca să apere interesele europenilor.

Trupele franceze au plecat la Maroc. Ministrul afacerilor externe, *Pichon*, a declarat, că trupele vor apăra nu numai interesele Franței, ci a tuturor europenilor. Armata franceză, care a plecat în Maroc se compune din două batalioane, două baterii de artilerie și trei sute de călăreți, și va fi condusă de generalul *Drude*, cunoscut ca bărbat energic. *Drude* e mai apt pentru a servi statului în Maroc, fiindcă a petrecut timp îndelungat între indigenii *Africii-de-Nord* și cunoaște viața și firea lor. Cu totul sunt 2700 de soldați francezi, îmbarcați pentru Maroc.

Vaporul de războiu spaniol, »*Basal*« și încrucișătorul englez »*Autrin*« din *Gibraltar* au plecat de-așemenea la Maroc.

Swinemünde.

Ziarul rusc »*Novoje Vremja*« scrie următoarele despre întvederea țarului cu împăratul *Wilhelm II* al Germaniei, care a avut loc în portul dela *Swinemünde*:

Cei doi domnitori s'au întâlnit în *Swinemünde*, pentru a se saluta amical. Vor vorbi, ce-i drept, și despre chestii politice internaționale: astfel și despre relațiile dintre *Franța* și *Germania* și *Anglia* și *Germania*. Natural ca în primul rând vor discuta asupra raporturilor ambelor țări: *Rusia* și *Germania*. Deși tripla-allanță a fost prelungită cu șase ani, totuși *Germania* se vede izolată în mijlocul Europei. *Rusia* poate să-i dea mână de ajutor în eventualele conflicte cu *Anglia* sau *Franța*. De aceea putem zice, că întvederea dela *Swinemünde* nu e numai de caracter personal, ci și de însemnătate politică.

Campania electorală în Rusia.

Presă rusă constată cu o unanimitate semnificativă indiferența de care e cuprinsă populația față de alegerile pentru a treia dăună de stat. Numărul micilor locatari de apartamente, cari în conformitate cu legea, au arătat dorința lor de a fi trecuți pe listele electorale, e infim. La *Odesa* din 20.000 locuitori din această categorie, abia 48 s'au prezentat la primărie ca să se înscrie. La *Smolensk* s'au prezentat 178, pe când la alegerile pentru a doua dăună numărul lor era de 700. La *Tiraspol* s'au făcut 30 înscrieri din 500. Într'o serie de orașe mari ca *Simferopol*, *Tsarisine*, *Tomsk*, *Ekaterinburinburg*, *Kamenets*, *Podolsk*, nici un locatar n'a socotit că e nevoie să se deranjeze.

Fără îndoială, administrația își are și ea rolul în abținerea electorală a populației.

Cu prilejul campaniei pentru prima dăună, locatarii de apartamente n'aveau nevoie să se prezinte la primărie pentru a fi înscriși în roluri; poliția singură se însărcină cu alcătuirea lor. Acelaș lucru s'a întâmplat și cu campania pentru a doua dăună.

Pentru prima oară acuma populația e silită să se preocupe ea însăși de alcătuirea listelor. Un mare număr de alegători nici nu știu ceva despre aceasta și se lasă la bunul plac al poliției.

Dar desigur nu se poate nega că alături de ignoranță sunt și alte cauze cari motivează această abținere. Principala e nemulțumirea populației pentru schimbarea legii electorale. Conduita actuală a alegătorilor nu-i decât o protestare contra modului arbitrar de a lucra al guvernului.

Partea caracteristică a acestei mișcări e spontaneitatea ei, populația orășenească boicotează alegirile fără să fie împinsă la aceasta de nici o propagandă orală sau scrisă, aceasta din urmă fiind, de altminteri, imposibilă din cauza condițiilor polițienești actuale.

Pe deoparte, o lipsă de încredere în viitoarea dăună în care, prin noua lege e asigurată preponderanța marilor seniori rurali și a mării burghezii; pe de alta, trista soartă a alegătorilor cu opinii înaintate în cursul campaniilor electorale trecute nu-i făcută ca să încurajeze sărguința oamenilor.

Proclamarea Bulgariei ca regat. Agenția telegrafică bulgară publică următorul comunicat:

Zvonul după care cu prilejul serbărilor pentru aniversarea a 20-a a urcării pe tron a prințului *Bulgariei* s'ar proclama independența și principele ar lua titlul de rege, este cu totul lipsită de temei.

Această știre a fost răspândită de o parte din presa europeană și este o născocire răutăcioasă și tendențioasă.

Principele *Ferdinand* care urmărește acum cu atâta statornicie înalta sa misiune și a impus în împrejurările actuale alte datorii față de națiunea bulgară și nu se va ocupa de chestiuni de vanitate și formalități de titluri sau de ambițiuni personale.

Bulgaria și principele ei apăra în Orient cauza progresului și a umanității și nu au în vedere decât această nobilă sarcină.

Din România.

Manevrele regale. Regele va merge în *Dobrogea* spre a asista la manevrele regale. Suveranul va urmări luptele ce se vor da între diviziile a 3-a și a 9-a, în zilele de 21 și 22 Sept. iar în ziua de 23 va trece trupele în revistă și va primi defilarea la *Tulcea*. Suveranul își va stabili cartierul general la *Tulcea*, în localul prefecturii.

Testamentul lui Grigorescu.

În testamentul lăsat de pictorul *Grigorescu*, sunt desemnați ca legatari universali soția și copilul său. Averele lui *Grigorescu*, care se ridică la suma de 300.000 de lei, afară de marele număr de tablouri rămase, și cari valorează mai mult de o sută de mii de lei, va fi astfel împărțită: Fratele și sora defunctului vor primi împreună 3000 lei pe lună, 50.000 lei sunt hotărâți pentru ministerul de instrucțiune publică, fond destinat pentru trimiterea în fiecare an a doi tineri români în străinătate, pentru a-și desăvârși studiile artistice, iar restul va rămâne familiei sale, soția și copilul. De asemenea și frumoasa vilă din *Câmpina* a regretatului pictor, special aranjată pentru lucrul picturii, a fost lăsat dnei *Grigorescu*.

mai jos nu dovedește nimica de vreme ce textul unei astfel de telegramme se poate scrie cu ușurință de ori-cine, mai ales când acel ori-cine este un gazetăraș jidan cu o fantazie foarte vie.

Iată ce spune »P. Lloyd« :

Dr. Lueger a admis convorbirea sa cu dr. Frank, dar a strămutat-o la »inceputul« anilor săi de primar și spunea că dr. Frank ar fi venit la el ca un vechiu prieten și camarad de școală. *Aceasta nu-i adevărat.* Convorbirea lui cu dr. Frank a avut loc în Octomvrie 1905. Și dr. Frank nu venise ca prieten ci ca mijlocitor politic și nu din inițiativa sa ci după ce urmaseră tratative între Viena și Agram conduse de *Schwennhagen* redactorul ziarului »Gross-Oesterreich«. Dacă nu-și amintesc, le revocăm următoarea telegramă triumfătoare :

Deputatul Iosip Frank

Agram.

Lueger este gata de a vă primi. Vă așteaptă la primărie. *Schwennhagen.*

Dr. Gessman (vice-președintele partidului creștin social) încă tăgăduiește orice comunitate cu croații. Și totuși, tocmai el a fost care a umblat să câștige pe croați și sud-slavi pentru partidul creștin-social. La toamnă partidul acesta vrea să ajungă la putere în Austria și să realizeze *Gross-Oesterreich*.

Supilo despre rezoluția fumană.

Deputatul Supilo începe să publice în ziarul său »Novi List« o serie de articole despre rezoluția dela Fiume. Din dovezile și actele citate de el reiese că Polónyi nici nu a fost față la rezoluția dela Fiume ci a sosit o săptămână în urmă.

Partidele croate.

Pe ziua de 22 l. c. partidul dreptului constituțional croat (Rechtspartei) a convocat o adunare plenară a partidului. Programul adunării cuprinde organizarea partidului și a presei de partid, acțiunea politică, economică, culturală etc.

Partidul țărănesc croat încă va ține o adunare. In programa adunării să găsește și o sărbare la statuia banului Iellacici.

Societatea pentru un muzeu slovăcesc.

Unica societate culturală slovăcescă din Ungaria, societatea pentru crearea unui muzeu slovăcesc și-a ținut adunare ei generală. Au azistat și mulți oaspeți cehi din din Boemia și Moravia. Președintele Andrei Kmety a rostit o frumoasă cuvântare de deschidere. S'au citit rapoarte și o conferință a preotului evanghelic Krokony despre menirea culturală a poporului slovăcesc. După adunare președintele Kmety a inaugurat noul muzeu slovăcesc.

Dela Slănic.

O săptămână bogată. — Impărțirea premiilor. —

Unguri îngrijiți de statul român. — Agatha Bârsescu. — Lucia Sturdza. — Hramul bisericii.

Slănicul-Moldovei, 22 Iulie.

Duminea trecută în sala teatrului de aici s'au împărțit premiile elevilor unguni din școala românească de aici. Pentru publicul dela noi trebuie să spun, că nu numai pe valea Slănicului (dela orașelul Târgu-Ocna și până aici, ci chiar dela hotar (Palanca) și până dincolo de Bacău, pe întreaga vale a Troțușului, sunt o mulțime de sate ungurești. După port, ai crede că ei sunt români; și-au păstrat însă pretutindeni limba! Desigur, că nici un guvern român n'a avut grija să-i romanizeze...

În Slănic sunt aproape numai unguni. Chiar primarul e ungun, cu numele Ienășoie. Elevii, afară de vr'o 2-3, toți unguni. Dela 1901 încoaci statul și Eforia Spitalelor St. Spiridon din Iași (proprietara băilor) le-a făcut școală, românească, se înțelege. Abia după accentul mai aspru al lor, poți recunoaște că nu-s români. Altfel vorbesc românește atât copiii cât și bătrânii.

La sărbarea împărțirii premiilor au luat parte nu numai țărani unguni din sat, ci și număroși oaspeți dela băi.

Iată programul sărbării :

»Imnul Regal«, cântec executat de elevi. Cuvântarea învățătorului. Cuvântarea primarului. Răspunsul dlui episcop. Distribuția premiilor la elevi. »La răsboiu«, cântec executat de elevi. »Deșteptarea României«, poezie de Ienășoie Ioan. »Frunzuliță verde de stejar«, cântec executat de elevi. »Pui de lei«, poezie de Segheli Petrea.

»Hora Daciei«, cântec și joc. »Libertatea«, dialog de Damian Maria și Șiloch Parasc. »Deșteptă-te Române«, cântec executat de elevi. »Cinel-Cinel«, comedie într'un act, de Alexandri.

Elevii și elevele purtau costum național românesc și ca premii li-s'au dat haine (românești).

Iată vorbirea ce a rostit cu acest prilej dl C. Penescu, primelor și deputat :

Dle primar și învățător.

Cuvântările Dvoastre dovedesc că vă dați seama și sunteți pătrunși de menirea și datorile Dvoastre. — Ele sunt grele dar pentru aceasta meritul Dvoastră va fi mai mare și țara mai recunoscătoare. — Menirea Dvoastră este cu atât mai grea, cu cât întreaga noastră stare economică urmează să fie schimbată.

Până astăzi majoritatea populației acestei țări avea datorii, iar nu drepturi, deși dânsa ne-a păstrat limba în timpuri de restriște, pe dânsa s'a menținut și s'a întemeiat statul român și pe dânsa ne răzimăm în viitor.

Astăzi a venit timpul să-i dăm aceea ce i se cuvine.

Când zic însă că a venit timpul să dăm săteanului aceea ce i-se cuvine, trebuie să ne îngrijim ca în același timp să-l călăuzim pe drumul luminos al datoriei și al unei vieți conștiente pentru țară și pentru el însuși.

Pentru îndeplinirea acestui scop, factori principali sunteți voi învățătorii, în voi partidul liberal își pune toată încrederea, și datoria voastră este ca să vă puneți inima și sufletul pentru desăvârșirea în liniște a marilor reforme ce se pregătesc.

Pentruca aceste reforme însă să fie temeinice, vouă vă cade sarcina de a povățui pe săteni să uzeze de drepturile reale ce li-se vor da în curând, vouă vă vine sarcina de a le cultiva mintea, sufletul și corpul lor. Li veți învăța să cultive ogoarele ca să le producă hrana zilnică și să facă economii pentru vremuri grele, să-și hrănească mintea și corpul pentruca în timp de pace să înflorească starea lor economică, iar în timp de vrăjmășie cu minte luminoasă și brațe vânjoase să și apere țara.

Să le infiltrați o iubire și o datorie de patrie luminată și conștientă fiindcă numai așa vom ajunge la desăvârșirea scopului nostru național și numai cu o asemenea iubire de țară vom ieși învingători în luptele fanatice ce ni-se dau din unele părți.

Toate acestea prin școală, mai cu seamă, le putem aduce la îndeplinire și de aceea am zis că, misiunea voastră, a învățătorilor, este cea mai cumpănitoare.

Călătorie la America.

Poezie scrisă din America de Teodor Tăbăcariu a Benții, din Tâmașda (com. Bihor).

Din Zeriu bilet luând,
Ne-am suit în tren pe rând.
Trenul dacă s'a încărcat
Cătră Giula s'a luat,
Și mergând vre-o patru zile
Am ajuns la Hamburg bine.
Din Hamburg mai două ore
Am mers pân' la apă mare.
Și drumul de peste apă
Trenul nu poate să-l treacă,
Căci pământul cel uscat
E cu apă 'ncunjurat,
Că nu vezi alt drum de fer
Numai tot apă și cer.

La drumul de lângă apă
Stă vaporul și ne-așteaptă.
Ne-am suit toți în vapor
Lăsând pământul cu dor.
În vapor ne-am așezat
Fiecare la l său pat.
Când eram toți așezați
Bucină vaporu-odată
Și pleacă la drum pe apă
Și atunci toată mulțimea
Ridică la frunte mâna,
Cerând cu toții ajutor
Fiecare în limba lor.
Nici două zile deplin
N'am mers cu vaporu lin.

Și snopi din spice fac —
Din scutice copilul
Când plânge 'n săhăidac
Te duci și-l joci pe brațe
Și l culci apoi pe sân
Și-i cânti s'adoarmă 'n umbra
Căpișelor de fân.

Pe deal românul ară
Slăbit de-amar și frânt
Abia 'și apasă ferul
În umedul pământ.
Tu-l vezi sărman și tremuri
Și-l mângâi în nevoi,
Și mergi cu el alături
Cântând pe lângă boi.
Iar bieții boi se uită
Cu milă la stăpân —
Pricep și ei durerea
Sărmanului român.

Același câmp, mirosul aceluiași pământ, doina aceluiași țaran, au fermecat și pe Coșbuc și pe Grigorescu și i-au făcut să smulgă, unul din liră, altul din paletă, accentele emoționate din operele lor, cari întrunite ne dau cea mai perfectă armonie; versurile lui Coșbuc sunt textul scris la muzica lui Grigorescu. Și libretistul și muzicantul sunt doi mari măestri...

Și la câte alte tablouri ale lui Grigorescu n'ai putea să le pui drept motto versurile acestea din »Deal« a lui Coșbuc :

Pe sub marginea pădurei
Boii pasc pe lângă car :
Din pădure geme rar
Sgomotul securii...

Văd în zori cum merg s'adune
Mure fetele: doinesc,
Râd pe drum și hohotesc
Ca niște nebune.

Albe poariă 'n mâni cofițe
Albe rochii fluturând
Fug pe dealuri, scuturând
Roua din cosițe.

E Duminecă. Din vale
Se ivesc răzleți flăcăi
Toți își fac pe-ascuns din văi
Către codrii cale.

Sus senin și jos verdeată!
Ce cuminte să trăiești,
Când ți e dat să stăpânești
Numai o vieață.

Și câte multe altele nu merg astfel, mână în mână, cu panza lui Grigorescu: o înrudire traianică, așa cum știe s'o facă sentimentul adânc al poporului.

Pentru arta noastră, în genere, această înrudire are o deosebită însemnătate: ea imprimă nota națională, care e întâia condițiune de originalitate în artă.

Acei cari au citit pe Coșbuc și au văzut apoi tablourile lui Grigorescu vor înțelege și mai bine rândurile de față; pe aceice de acum înainte vor avea prilejul să vadă operele lui Grigorescu, i-ași îndemna să citească sau să recitească, mai înainte, pe Coșbuc. *Emil D. Fagure.*

Dar dacă misiunea învățătorilor, în general, este grea, a D-tale, dle învățător este mai covârșitoare dar și mai decisivă.

Te afli într'un colț al țării unde ai de luptat din greu pe tărâmul național, dar tocmai din această împrejurare misiunea D-tale este mai frumoasă și mai înălțătoare, de aceea îți spun: pune-ți toată mintea, inima și sufletul, în cauza națională, și vei izbuti.

Domniata, domnule primar, pentru îndreptarea răului de până acum fii drept și cinstit cu consătenii D-tale, făcând astfel o bună administrație, vei însușești sătenilor încrederea că *dreptatea este deopotrivă pentru toți pe pământul românesc* și rezultatul va fi că legile vor fi respectate de fiecare. Să dai tot concursul D-tale învățătorului, ca cu el și preotul mână în mână, într'o gândire și o simțire să faceți ca printre măreții și frumoșii munți ai Slănicului și peste ei să resune voios dulcele graiu românesc.

Să resune codrii și ecoul să ducă în depărtare știrea că suntem gata să ne dăm viața pentru țară și tron.

Ați spus, domnule primar, că predecesorii noștri v'au făgăduit un teren pentru clădirea unei școli.

Făgăduința predecesorilor noștri o vom îndeplini și în acest scop vom cere corpurilor legiuitoare cuvenita autorizare pentruca astfel făgăduința să devie o realitate.

Fii sigur domnule primar și învățător că ori de câte ori va fi vorba de nevoile școlii vom fi alături de D-voastră și vă vom da tot ajutorul nostru. Constat că rezultatul școlar din anul acesta este satisfăcător și vă felicit domnule învățător. Acest rezultat este răsplata muncii D-voastră.

Copii mai meritoși veniți astăzi să câpătați răsplata muncii voastre și aceasta să fie un îndemn spre muncă și celorlalți elevi.

Vorbirea a fost primită cu aplauze și după încoronarea fiecărui premiant, cărui dl efor îi da și răsplată, muzica militară (reg. 4 de Roșiori) intonă un tuș.

Celebra tragediană, d-na *Agatha Bârsescu-Radovici* a sosit aici d'o săptămână și Joi a jucat în »Magda«, piesă de Sudermann. Teatrul a fost arhiplin și marea artistă serbătorită în chip entuziast. Tot așa Sâmbătă în piesa »Eva«.

Marti va avea loc reprezentarea d-nei *Lucia Sturza-Costescu*, artistă societară a Teatrului Național din București, cu concursul dlor C. Notara și P. Liciu. Se va juca »Instinctul«, piesă

în 3 acte, de Henry Kistemaeker, tradusă de d-na Lucia Sturza-Costescu, care este nu numai o artistă distinsă, ci și literată (este licențiată în litere). D sa va juca rolul Ceciliei Bernou, în care la București a avut un succes mare. Desigur că și aici va fi serbătorită.

Vineri, ziua S-tului Ilie, s'a prăznuit aici hramul bisericii. O mulțime de țărani de prin prejurimi a venit cu acest prilej la Slănic. S'a încins o horă, în care nu se putea deosebi un gurlu de român, ropoteau împreună cu acelaș foc.

Revista ziarelor.

A *Nap* scrie despre întâlnirea țarului și a împăratului Germaniei:

»Impăratul Wilhelm și țarul Nicolae, după ce au privit manevrele flotei, regata, după ce au mâncat de mai multeori, când pe Hohenzollern, când pe Standard, în sfârșit s'au despărțit și la despărțire s'au sărutat. Când a sosit țarul, și-au strâns numai mâna unul altuia, dar ieri, că a plecat s'au și sărutat. Ce nuanță fină! Și câtă cauză de a-și frământa diplomații creerii! Ce poate însemna sărutarea de-acum și nesărutarea de mai înainte? Poate încălzirea mai mare a prietăniei? Ori poate pacea, care s'a sigilat din nou și un simbol jal căreia este, precum se știe, sărutarea? Ori dispoziția, care înaintea banchetelor obișnuiește să fie normală, dar după banchete se potentează? Nu putem ști. Dar se pare sigur, că după această sărutare piața germană de bani, care era cât p'aci să se răcească, din nou își va deschide sânul spre Rusia și va fi dispusă din nou să finanșeze construcția câtorva vapoare nouă de răsboiu. Pentrucă sărutarea împăraților este lucru foarte scump, *trebuie să-l plătească cu bani gata — popoarele.*«

»Az Ujság« scrie despre deputatul Beiușului, Bartha:

»Careva dintre deputații pașoptiși și-a câștigat un notariat public. Bine a făcut. Cine are dinți, să muște. Mandatul e bun, ca să se poată vinde: pe bani, pentru oficiu, pentru demnitate. Dar părintele patriei după ce-a fost numit deja notar public, și-a ținut și mandatul. Cel puțin atâta timp, ca să poată primi leafa pe August și banii de locuință. Legea spune, adevărat, că lucrul acesta nu e permis. Cine este incompatibil trebuie să demisioneze în curs de 48 ceasuri. Dar cine ia în serios un astfel de 48? Cine face din 48 ore 48 de zile, acela e 48-ist deosebit.

»Domnul deputat de altfel urmează exemple mari. Căci cine nu ia la noi ce e de luat? În contra exlexului trebuie să luptăm, dar lefurile din exlex trebuie luate. Drabanții trebuiesc nimicși cu foc și cu fier, dar banii drabanților trebuie să-i punem frumos în buzunar. Banii n'au miros — au mărturisit-o toți părinții patriei dela președinte în sus și în jos. Ce așteaptă dară dela deputatul Beiușului?

»Celce își poate bate buzunarul, acela are dreptate în ziua de azi.«

Despre Barabás scrie:

»Barabás Béla va fi fișpan. Fie dar fișpan Barabás Béla. Deși nu va fi mai bun, decât ceilalți, nici mai rău nu va fi. Și-i va fi de folos guvernului, dacă alungă de aici de sus o gură lăr-muitoare, ca să-și câștige în jos una. Căci ce e neplăcut în casă, în curte e folositor.

»Numai e curios, că Barabás Béla merge la Arad de fișpan. Aradul a tratat de tot rău cu Barabás. L-a trântit din deputăție, iar cancelaria advocațială i-a lăsat-o goală. Așa s'a și depărtat dintre ei marele bărbat, că mai bine îi place să se lupte între lei, decât să miaune între pisici. Și acum se întoarce să bată tactul la mieunatul de pisici. *Și acesta e morav coalitționist.*«

Din străinătate.

Franța în Maroc.

Numai unele ziare germane socotesc bombardarea Casablancei de un eveniment, care ar putea aduce cu sine și complicații europene din motivul, că Franța ar fi depășit limita impusă prin tractatul dela Algeziras. Cele mai multe ziare germane, și cele oficioase, recunosc, că bombardamentul și ocuparea Casablancei nu e urmarea unui plan de cucerire al guvernului francez, ci consecințe naturală a răscoalei indigene, care amenința viața și avutul europenilor. Franța era silită a proceda, cum a procedat. — În general presa europeană comentează foarte optimist evenimentele din Maroc. Se crede în general, că deocamdată cazul dela Casablanca nu va avea consecințe.

Iată amănuntele evenimentelor de mai departe:

Și am mers mai mult apoi
Cu amar ca vai de noi.
Valurile-s munți de groase
De îți bagă boală'n oase,
Și boală și osteneală.
Frunză vede, nucă sacă
Marea-i o apă sărată;
Apă mare, apă lată
Cine vrea să te mai treacă
Să mă 'ntrebe și pe mine
Să-i spun că cătu-i de bine.
Ardea-i tu măi Falk în foc
Cu vaporul tău cu tot.
Dar vaporul nu-i de vină
Că și pe el focu-l mână
Arde-ai tu măi Falk în pară
Mulți voinici ai scos din țară,
Ai lăsat case pustii
Și neveste cu copii.
Când d'acasă am plecat
Doi copilași am lăsat
Ei de mă-sa-au întrebat:

»Mamă unde-a mers tata?«
Dar mă-sa așa oftă
Și din suflet cuvântă:
»A plecat la America,
Dar nu plângeți puii mei
C'a mers tatăl dela voi,

Că Dumnezeu s'a-nvoi
El la noi iar o veni.«

POEZII POPORALE.

Culese de *Petru Mladin*, june, *Nadab*.

Mândră-i nana cu mărgele
Da-i mai mândră fără ele,
Mândră-i nana cu cercei
Da-i mai mândră fără ei.

Nana de urātu furcii
Pusti casa și pruncii,
Se duse 'n pădurea verde
Că de furcă doar' s'o pierde,
Cănele de fus o vede
Și după ea se repede.
Se duse 'n pădurea rară,
Se 'ntâlni cu fusu iară;
Ea se 'ntoarse iar acasă
Și se puse ca să țeasă,
Furca toarce, fusu-adună,
Doar s'o face pânza bună.
Că prin ițe, prin fuștei,
Paște cloșcă puii ei,
Iar prin ițe și prin spată,
Umblă curca 'mpedecată.
Asta fată se mărită

Și nu știe face pită,
Că și ieri a făcut opt
Și nici una nu s'a copt.

Mărită-ți, babă fata.
— Mărita-o-aș fātu meu,
N'are nici un lepedeu.
Creapă babă-un sac în patru
Și fă-i lepedeu pe pat.

Hop dulce
Numai în sânul tău m'aș duce.
Hop dragă
Numai în sânul tău mă bagă
Hop leliță lelișoară
Ce-ai lucrat tu astă-vară
De ț-e rochia-așa rară?
Am săpat ș'am secerat
Și de rochie-am uitat.

Hop opincă gurguiată,
Place-mi fata cea gușată,
Da-mi mai place mi mă-sa,
Că i mai mare gușița,
Țurgulată, mărgelată
Merg seara la poiată
Și dă fân junincilor
Și gură voinicilor!

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgululă să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: **Loser János**, Budapest.

Nota Franței. Guvernul francez a înaintat guvernului, cari au semnat tractatul deta Algeziras o notă, în care descrie evenimentele petrecute în Casablanca și își motivează procedura. În notă se accentuează necesitatea organizării poliției din porturile marocane. Guvernul francez declară apoi că e hotărât a apăra independența și integritatea imperiului marocan și suzeranitatea sultanului. Ordinea și siguranța publică, viața și avutul europeanilor în Maroc trebuiesc păzite. Franța declară apoi, că voește să organizeze poliția de acord cu Spania.

Bombardamentul. Cuirasatul francez »Galilée« a întreținut un foc energetic, un bombardament teribil, când cu debarcarea trupelor franceze. Efectul a fost îngrozitor: zeci de case din cartierul marocan al Casablancei au fost dărâmate, peste 600 de marocani omorâți. Părțile locuite de indigeni sunt ruine. Iată ce scrie corespondentul lui »Times« despre atacul și bombardamentul de Duminecă: Când cabili (indigenii) încep să tragă salve asupra consulatului francez, consulul trimise un curier la comandantul cuirasatului cerând ajutor. Trupele franceze debarcară în număr de 150 de soldați. O parte mai mică a trupelor intră, prin poarta mare, în oraș. Atunci marocanii înduseră poarta și primară mica trupă cu salve. Mai mulți francezi căzură. Partea cealaltă, mare a trupelor luă poarta cu asalt și alungă pe cabili. Când se auză impușcături din oraș, cuirasatul »Galilée« începu bombardarea.

Ținuta energetică a Franței. Trupele franceze au dovedit bravură în luptele cu indigenii. Pretutindenii ele sunt superioare cabililor. Casablanca e acum ocupată de trupele franceze; incurând vor debarca mari trupe, căci e teamă, ca nu cumva indigenii din jurul Casablancei să încerce a pătrunde în oraș spre a răzbuna moartea a celor 600 de marocani căzuți cu ocazia bombardării.

Mișcarea culturală.

»Astra« la Sân-Miclăușul-mare.

Despărțământul Sân-Miclăușul-mare al »Astrei« și-a ținut adunarea sa generală Duminecă la 4 August 1907 în sala festivă a comunei Sân-Miclăușul-mare. Ședința s'a început la 11 ore și a fost deschisă prin un discurs magistral al directorului de despărțământ dl dr. Nestor Oprean fiind de față frumos public atât din loc cât și din comunele din jur. Cuvântul instructiv al dlui dr. N. Oprean — care încăpea și în șirul unei disertațiuni acomodată scopului ce-l urmărește »Astra« a fost primit și răsplătit cu frenetice aplauze de către cei prezenți.

Dl V. Deciu paroh gr.-cat. din loc în calitate de membru al comitetului încă s'a achitat cu un frumos discurs plin de învățătură la adresa celor prezenți.

Cere apoi cuvântul preotul din Cenadul-sârbesc T. Oprean care făcând o asemănare bine potrivită, invită pe cei prezenți a asculta todeauna apelul comitetului despărțământului nostru și a-l urma în activitate spre ajungerea scopurilor mărețe ce le are Astra scrise pe stindardul său, dorind comitetului tot binele pentru interesul ce-l poartă față de înaintarea poporului român. Veteranul protopop al B.-Comloșului Paul Miulescu, — care deși abia reînșănătoșat din o grea boală totuși s'a prezentat — încă rostește o frumoasă vorbire, la finea căreia imploară binecuvântarea cerească asupra activității acestui despărțământ, — care deși aruncat de soarte la răspântiile românismului a început cu pricepere și călduros zel a desvolta o activitate mult promițătoare.

După ce conform ordinei de zi s'a făcut alegerea unei comisii pentru înscrierea de membrii noi, s'a suspendat ședința până la 4 ore d. m. La prânz oaspeții din provincă au format masă comună în ospătăria românului bun Ioan Forca unde între cele mai amicale conversații au petrecut timpul pân' la redeschiderea ședinței. S'a dat masă atât la dl director dr. N. Oprean cât și la preotul ort. Ioan Popovici, unde au participat bătrânii.

Precis la 4 ore s'a redeschis ședința referând comisia aleasă pentru înscrierea de membrii noi că numărul membrilor Astrei s'a înmulțit. S'a fă-

cut în rândul referadei cunoscută și aceea dispoziție a comitetului central că la acest despărțământ aparțin și comunele române din învecinatul comitat Cianad, de unde vigorosul și simpaticul tînăr avocat din Nădlac dr. Remus Chicin în fruntea unei frumoase cete de tineri studenți a venit în mijlocul nostru atât spre a lua parte la adunarea »Astrei« cât și a conlucra cu ceilalți tineri din jur la »Concertul« aranjat pentru ei în favoarea Astrei de către dl Lipovan și tinerimea studiosă de pe teritoriul acestui despărțământ. Dl R. Taucean inv. în Nădlac prea firesc lucru din acest cor improvisat din 7 sate încă nu a lipsit. Laudă lui.

Disertații s'au însinuat 3 și anume: Simion Stana cleric ort.-rom., Victor Deciu, paroh gr.-cat. din Cenadul-sârbesc și Silviu Bichicean paroh ort.-rom în Nereu.

Dl Simion Stana prin elaboratul său instructiv asupra temei cum ar trebui să economizeze poporul nostru, ca să poată ajunge la o stare materială mai bună — a mulțumit publicul ascultător, care a constatat din inteligență mult popor ba chiar dame, în așa măsură încât prin roștul dlui I. Vuia inv. în B.-Comloș i-a votat laudă și recunoștință.

Dl Victor Deciu apoi a disertat frumos și cu pricepere ba chiar amuzant despre poezia populară în legătură cu portul și moravurile poporului nostru. Munca i-s'a răsplătit prin frenetice aplauze. — Fiind timpul înaintat dl S. Bichicean la dorința comitetului a abstat de a-și ceti disertațiunea sa, susținându-o pe o altă ocaziune.

Conform ordinei de zi apoi s'au făcut mai multe propuneri cari toate s'au chibzuit întru promovarea scopului Astrei. La fine s'a făcut restaurarea comitetului alegându-se: director dl dr. Nestor Opreanu și în comitet Ioan Popovici paroh gr.-or. Vasile Dan, par. gr.-cat. Gligor Fola din S.-Miclăușul mare și George Mezin sen. din Nereu.

Prin frumoase discursuri de încheiere s'a ridicat ședința, respective încheiat adunarea despărțământului, aducându-se concluzul că încă în toamna anului acesta să se țină încă o adunare în marginașa comună a românismului Beba-veche.

Cu salutul »La revedere la concert« ne-am despărțat dela adunarea atât de bine succasă a »Astrei«.

Seara de concert apoi a fost o prea plăcută convenire a românilor din loc și jur. Inteligență și țărani ne-am amuzat de prea succesul »Concertul« la care frumos a cântat corul studenților condus de măiestrul cântărilor At. Lipovan. Jocul apoi a distras tineretul care în adevărată frățietate a jucat până 'n dalbe zori.

Succesul moral a fost nespun de mare iar cel material pe deplin satisfăcător, așa că »Astrei« i-se va putea administra și din venitul concertului o sumă destul de frumoasă.

Cu noi este Dumnezeu! N. N.

Zaharie Bârsan în Arad.

Precum am publicat deja dl Z. Bârsan va da la 24 și 25 l. crt. reprezentații în Arad. Avizăm de pe acum publicul din ținutul Aradului, ca să se pregătească pentru cele două reprezentații.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 August n. 1907.

— **Foamete în Bihor.** O știre tristă ne-a venit dela frații noștri din cercul Vașcăului (com. Bihor): printre populația de acolo bântue foametea. Recolta slabă din anul acesta i-a lăsat fără nici un grăunte în grânar, și puținul cât l'a produs pământul, dealtcum rău, au fost siliți bieții țărani să-l vândă pentru a plăti dările cu cari sunt încărcăți. S'au făcut demersuri la guvern pentru ajutorare. Deoarece ne aflăm în preajma alegerii de deputat în cercul Beiuș-Vașcău »părinții« țării vor avea prilejul de a împărți unele ajutoare neînsemnate, mormindu-i pe alegători în tabăra contrară. Dar

ajutorul lor va fi o picătură în ocean și populația tot va suferi.

Vom reveni.

— **Combaterea beției la sate.** Dl Moise Babescu, paroh în Fenlac, ne trimite o corespondență, în care arată modul în care s'ar putea combate beția la sate. Acest păstor bun al poporului său ne povestește în corespondența sa fapte din viața reală, cari dovedesc în mod eclatant stricăciunea și demoralizarea, pe care • pricinuește beția în popor. Alcoolul ruinează sănătatea țaranului, îl face să nu se mai ocupe așa intensiv cu lucrul câmpului, beția aduce la sapă de lemn: și în urmă, din cauza sărăciei, la emigrare. Într'o singură săptămână au emigrat din Ungaria 3942 persoane.

Cu ocazia unei vizități canonice în Fenlac episcopul diecezei aradane Ioan I. Papp a combătut într'o predică frumoasă patima beției. Grație acestei predici și a silițelor frumoase a parohului Babescu credincioșii din Fenlac încep a se lăsa de urâta patimă. Ca să desvețe și mai mult pe țărani de beție, dl Babescu refuză a da anaforă la acei, cari Dumineca sau în serbătoare între slujbe merg la birt.

În multe locuri administrația ticăloasă e vina, că nu se poate pune odată stavilă beției la sate. Astfel și în Fenlac. Ministrul de interne a dat, ce-i drept, o ordinație, ca Dumineca și în sărbători să se închidă birturile și deși reprezentanța comunală a adus decisiuni tot în senzul acesta, fiscal comitatens, dr. Darabanta a respins din partea comitetului aprobarea deciziunilor sănătoase ale comunei. O reavoință a administrației nemaipomenită: administrația să împiedice cu de a sila, ca cetățenii să scape de o plagă, cum sunt birturile, cari cauzează atât rău!

Ținem să laudăm însă, pe când înfruntăm ticăloasa administrație, pe preotul Babescu, un păstor sufletesc care se îngrijește de bunăsoartea poporului său.

— **Români la o petrecere ungurească.** Primim o invitație curat ungurească la o petrecere de sigur tot ungurească ce se va ține la Nădlac. Printre organizatori citim alături de Kohn și Oesterreicher și nume românești. Nu-i publicăm, nevrând să-i pedepsim prea aspru. Studenții români din Nădlac nădăduim că-i vor lumina pe rătăciții asupra datoriei lor naționale.

— **Câți români sunt în Europa.** Extragem din Perthes, Taschen Atlas (ediția 41 1904) și din Brockhaus Kleines Konversationslexikon (1906) datele referitoare la numărul românilor, cari locuiesc în Europa. Observăm însă, că unele din datele acestea se bazează pe recensămintele făcute acum vre-o opt ani; iar, cele ungurești sunt — maghiare. Iată după sorgințile amintite câți români sunt în Europa:

România	cu	6.392.273	români
Ungaria	>	2.800.000	>
Basarabia	>	1.323.000	>
Bucovina	>	231.000	>
Turcia	>	214.000	>
Serbia	>	160.000	>
Bulgaria	>	72.000	>
Grecia	>	30.000	>
Istria	>	2.000	>

În Europa întreagă 11,224.273 >
afară de fracțiuni emigrate în vestul Europei sau peste Ocean.

— **Necrolog.** Primim cu mult regret următorul anunț funebrel:

Subscriții cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor și prietenilor, că iubitul și adoratul fiu, soț și tată **Victor Russu** paroh în *Utvin*, în 25 Iulie (7 August) a. c. la 8 ore a. m. a încetat din viață, în al 48-lea an al etății sale și în al 23-lea an al preoției sale.

Rămășițele pământești s'au depus spre veșnică odihnă Joi la 4 ore p. m. în cimiterul din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! *Utvin*, la 25 Iulie (7 August) 1907. Văd. Emilia Russu soție, Victoria m. Magdu, Ioan fii. Văd. Maria Russu mamă, Augustin Russu jude de tribunal în penz., frate. Dr. Victor Mercea, Lucia Magdu nepoți. Liviu Magdu ginere.

Trimitem întristatei familii condolențele noastre!

— **Persecutarea călugărilor italieni.** Călugării italieni, în urma infamiilor descoperite la Varazze, sunt expuși insultelor publicului pe

stradă, în cele mai multe orașe. Mulți dintre ei au fost și atacați, așa că vieța nu le este în siguranță. Din cauza aceasta au început să poarte revolvere cu ei. În Lusena a fost o mare demonstrație anticlericală. Demonstrații au voit să dărâme bisericile și mănăstirile. Poliția abia i-a putut calma.

În chestia orgiilor dela Varazze s'a început cercetarea. Doui călugări-profesori au dezertat. Într-o coală de călugărești e foarte mare agitația în întreaga Italia. Un deputat a făcut propunerea, să se adune capitale, ca să se înființeze societăți pe acțiuni, cari să susțină școli, ca astfel să le ia apa dela moara călugărilor și călugărilor demoralizate.

Mișcarea anticlericală se pare, că va lua dimensiuni mari.

— **Jertfa spiritismului.** Ziarele din capitală aduc știri despre un avocat Eranos, care ar fi căzut jertfă profesorului de scrimă Genarri. Acesta din urmă profitând de marea înclinare a lui Eranos spre spiritism și-l-a atașat atât de mult, încât bogatul Eranos nu făcea nimic fără a-l consulta pe Genarri. Iar acesta îi dădea sfaturi prin spirite. Eranos și-a vândut o casă în Maramurăș cu 50 mii fl., iar familia lui n'a primit nici un ban din aceștia. Rudeniile lui Eranos — acesta a murit zilele trecute — afirmă, că Genarri a înșelat toți banii dela răposatul cu ajutorul spiritului. Pe de altă parte se afirmă, că Eranos a avut datorii, despre cari familia sa n'a știut nimic. Genarri a fost înaintat parchetului din partea cumnatului lui Eranos.

— **Un preot mort în biserică.** Duminică trecută în comuna Sükösd (com. Bács) tinărul preot catolic Godé a rostit o frumoasă predică în biserică înșesată de ascultători. Preotul întrebă tocmai

— Căci dragilor mei creștini, ce este fericea?

După cuvintele acestea el căzu jos mort. Dambăua îl lovi și el murise în chip năprasnic.

— **Urmașul lui Strossmayer** va fi cononicul Paul Amon, care va fi numit în scaunul episcopesc din Diakovar.

— **Nenorocirea dela Angers.** Am anunțat în numărul nostru de ieri despre nenorocirea de lângă Angers, în Franța de Vest, unde rupându-se podul de peste Loire, o parte a unui tren mixt a căzut în valuri și s'au înecat vre-o 30 de persoane. Cercetările, cari continuă, au dovedit că trenul a deraiat din cauză că șinele întinzându-se prin căldura soarelui s'au ridicat formând cuibe. Trenul s'a împiedecat de un astfel de loc și a deraiat. Totodată s'a rupt și podul și o parte a trenului a căzut în valuri. Din fericire numai câteva vagoane a fost pe partea acea, care s'a rupt. Dupăcum se dovedește acuma, au pierit numai 24 persoane, nu 60 cum se scrisese la început.

— **Încă o nenorocire cu trenul** s'a întâmplat pe linia Thorn-Berlin (Germania). Sunt mulți răniți și 8 morți între cari contele Kaiserling cu soția lui și prințul Tegethoff.

— **Iarăși un vapor înnisipat.** Vaporul austriac »Nerea« s'a ciocnit de o bancă de nisip, în apropierea farului Grossvogelsang. Nu a pierit nici un om.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul pân'acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a lui sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui Winkler. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Programa din 8 și 9 August, Vineri și Sâmbătă: 1. Călătorie cu balonul în Elveția. 2. Greva (din viață). 3. Niță la petrecere (humoristică). 4. Datorăși rău plățitori (humoristic). 5. Cei mai îndrăzneți călători italieni (fotografie originală). 6. Călătorie în jurul unei stele (fan-

tazie). 7. Prindeți pe hoțul (humoristic). 8. Cataractele râului Ozu (fotografie originală). 9. Vânătoare după perucă (humoristică). 10. Apachii în America (fotografie istorică).

Afară de chipurile acestea din program se vor arăta și alte chipuri, cari asemenea sunt foarte reușite. — Atragem atenția publicului la acest Cinematograf excelent.

Cu toată căldura cea mare teatrul nostru e răcoros și plăcut.

Deși acuma sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicita cu părținare on. public cu distinsă stimă
Winkler Lambert, proprietar.

— **Nefericire.** Pentru cine e rob cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuiește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

— **Nu mai e păr cărunț.** »TINCTOL« (Marca 232) e idealul unui mijloc de a vopsi părul, care dă părului cărunț de pe cap și barbei peste câteva minute luciul părului tinăr și culoarea naturală avută, blondă, blondă închis, brunetă sau neagră.

»TINCTOL« este un preparat absolut nesticăcios, constă dintr'un singur lichid și folosirea e nu se poate mai simplă. Cu un piepten des înmuiat în acest lichid se piaptăna părul și culoarea părului e dată, care rămâne permanent în câteva minute uscându-se pe păr.

La comande se roagă indicarea culorii cerute. Prețul unei sticle cu descrierea folosirii în 4 limbi este 3 coroane.

Se capătă la fabricantul Friedrich Radda, farmacist în Pancsova, Ungaria-de-sud.

Magazină permanentă la Jos. von Török, farmacist în Budapesta, König utca.

Ultime informațiuni.

Situația în Portugalia.

Pe când regele Carlos al Portugaliei mergea în vilegiatură la Predos Soliodos a fost insultat prin gâri de mulțime. Multe gâri erau îmbrăcate în negru. La Predos Soliodos o mulțime mare aștepta sosirea regelui. Un demonstrant se apropie de regele, îl lovi în spate și-i strigă:

— »Jos cu dictatorul!«

Făptuitorul nu a putut fi prins.

Convocări.

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale gr.-or. din dieceza Caransebeșului se convoacă pe Mercuri și Joi, 15/28 și 16/29 August 1907 la *Ciacova* cu următorul program:

Sedința I. Mercuri, în 15 28 August d. a.

1. La 3 ore p. m. azistarea la chemarea Duhului sfânt. 2. La 4 ore deschiderea adunării. 3. Prezentarea rapoartelor și a altor exhibite incurse. 4. Alegerea comisiunilor. 5. Disertațiuni.

Sedința a II-a. Joi, în 16/29 August înainte de amezi. 6. Referadele comisiunilor. 7. Defigerea locului pentru proxima adunare generală. 8. Propuneri incurse cu 8 zile înainte de adunare. 9. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii. 10. Închiderea adunării.

Din sedința comitetului Reuniunii, ținută la Lugoj în 16/29 Iulie 1907. *Ioan Marcu*, prez. reun. *George Cătană*, prim-notar.

— **Despărțământul Belinț** al Reuniunii învățătorilor dela școalele populare confesionale gr.-or. române din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comlăușul-mare și Lipova își va ține adunarea generală Sâmbătă la 11/24 August a. c. în Chișetău pe lângă următorul program: 1. La 9 ore a. m. participare la chemarea Duhului sfânt. 2. Deschiderea adunării. 3. Prezentarea rapoartelor a) prezidiului, b) cassarului, și c) bibliotecarului. 4.

Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor. 5. Discuțiuni asupra planului de învățământ. (La acest punct fiecare membru trebuie să ia cuvânt). 6. Celirea disertațiilor însinuate cu 3 zile mai nainte. 7. Rectificarea listei membrilor și încassarea taxelor. 8. Propuneri și interpelări. 9. Restaurarea biroului pe un nou period de 3 ani. 10. Încheiere. La această adunare se invită toți membri ordinari, fondatori, onorari și ajutători, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii cauzei școlare și a înaintării învățământului poporal. Chișetău, 23 Iulie (5 August) 1907. Simeon Faur, președinte.

Concert, petreceri.

Tinerimea română inteligentă din Cohalm și jur invită la producțiunea muzicală-teatrală, ce o va aranja Duminică, în 29 Iulie (11 August) în sala mare a hotelului »Schlosser«. Începutul la orele 7 1/2 seara. Trei părți din venitul curat sunt destinate pentru gimnaziul din Brad; iar cu a patra parte se alimentează fondul pentru înființarea unei »Reuniuni de cântări« din Cohalm.

Economie.

Târg de țară în Timișoara. Târgul de țară al Timișorii se va ține dela 15 până la 19 August. Căpitanatul orașului locuit și de români și cu un jur în mare parte românesc avizează prin placate ungurești și nemțești că aducerea vitelor în oraș este îngăduită numai dela 15 crt. la 5 ore dimineața. N'am putea cere dela onoratul căpitanat să facă publicații și în limba românească?

Bursa de mărfuri și cefecte din Budapesta.

Budapesta, 7 Aug. 1907

INCHEEREA la 11 ORE :

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	11.48—11.49
Secară pe Oct. 1907	8.95—8.96
Ovăs pe Mai	8.20—8.21
Cucuruz pe Iulie 1907	6.67—6.68

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	11.53—11.54
Secară pe Oct. 1907	8.—95 8.96
Ovăs pe Mai	8.21—8.22
Cucuruz pe Iulie 1907	6.66—6.67

Poșta Redacției.

Minervei din Rohani. Poezia am publicat-o sub numele autorului adevărat. Ne-am bucura, dacă ne-ați trimite produse de-ale D-voastre proprii. Salutări!

M. Babescu, preot, Fenlac. Din cauza abundenței prea mari de materie nu am putut publica corespondența D-voastră în extenso, ci am dat numai un resumat. — Salutări și frație!

Vasile Oravițan, Oravița montană. Darea de seamă și mulțumita publică ce vrei să ni-o trimiți o publicăm numai dacă solviți pentru ea. Trimite-o să vedem și-ți vom spune cât ai de solvit.

Poșta Administrației.

Vichentie Buzdugan, T.-Murány. Cu 2.30 cor. datorești în abonament.

Ignat Popovici, Berzova. Anunțul trimis numai cu plată se poate publica.

N. Dorobanț, Iezvin. Am primit 10 cor. în abonament. Mai 19 cor. aveți de plătit pe anul 1907.

Alex. T. Popescu, Loc. Am primit 12 cor. ca abonament până 1 Ian. 1908.

Moise Turcoane, T.-Miklos. Am primit 2 cor. în abonament până la 1 Ian. 1908.

Ilie Stanciu. Am primit 4 cor. pe 1907.

Petru Ilieșiu, Tebe. Am primit 2 cor. ca abonament pe 11 sem. 1907.

V. Doborean, N.-Bocșa. Am primit 2 cor. ca abovament până 31 Dec. 1907.

George Tatucu, Jablanița. Foaia »Pipăruș« a scos-o dl Russu Șirianu. Adresează-te la el.

Redactor responsabil *Ioan N. Iova*.
Editor-proprietar *George Nichin*.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

La „Cănele negru“

Recomandă
băcănă sa bine asortată
cu tot felul de mărfuri și anume:
● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării V. Consist. Nr. 4208/1907, prin aceasta se escrie licitațiune minuendă pentru edificarea școlii a doua confes. rom. din Zarand (comit. Arad), cu termen pe ziua de 6/19 August a. c. (în sărbătoarea Schimbarea la față a Domnului) la orele 2 p. m., în sfânta biserică. Prețul de esclamare 13661 cor. 98 fil. Doritorii de a licita au să depună în bani sau hârtie de valoare un vadiu de 10% dela prețul de esclamare.

Intreprinzătorii nu au drept de a pretinde diurne, viatic și spese de călătorie.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angaja pe acel reflectant, în care va avea mai multă încredere.

Planul, precum și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Contractul încheiat pentru intreprinzători va fi valabil îndată după subscriere, pentru comuna bisericească însă numai după aprobarea Ven. Consistor.

Zarand, la 22 Iulie 1907.

Comitetul parohial.

Atenție!

Bucurie în fiecare casă,

unde se folosește apărătorul de stomach patentat „Takáts“ fiind că acolo nu este boală, impedcând acest apărător nu numai boalele provenite din răceală stomacului, ci oprește momentan și sgârciurile de stomach, diarea, ș. a. efectul îi este momentan, omoară boale de stomach în germen.

Mai ales vara este indispensabil pentru ori și cine nu numa petru cei cu boală de stomach fiindcă ne încălzim adesea, noaptea ne răcorim curând și cu ocazia băilor răcirea stomacului e așa des și sgârciurile provin așa des încât acest apărător este indispensabil în fiecare casă.

Să și-o comande dar toți cei cărora le e scumpă sănătatea, fiind recunoscut și de medici și o adeverește și multele scrisori de mulțumită.

Pentru bărbați sau femei nr. I, care este potrivit pentru cei mai mulți 3 cor. nr. II, pentru cei cu statura foarte înaltă 4 cor. Pe lângă trimiterea banilor și 40 fil. porto, sau cu rambursă expediază inventatorul:

Adresa: Takáts Dániel, Nagyvárad, Sorompó-utca nr. 2.

BETIA

vindecabilă cu remediul de Frankl, contra beției. Se poate da fără știrea celui bețiv în orice băutură spirtuoasă. Nu are nici un gust, nici miros. Nu e vătămătoare sănătății.

Prețul unei doze întregi, cași care nu se poate trimite mai puțin e 5 cor. Acest medicament mare poate nicăiri comanda și avea decât dela

Frankl Antal, farmacist.

Szeged, Felsőváros 20.

— Se trimite pe lângă discreție —

A V I S.

Băeți sau fetițe pot găsi vipt și cortel în chilii foarte bune la **Ileana Vețel**, Versecz, Erzsébet-tér 14.

Bancă de școală

Mobile de școală

Mobilă modernă de biurouri și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

Veritabila alifie de plante ▶▶▶ pentru rane! ◀◀◀

Cea mai bună pentru orice rane cât de vechi, umflături, reumă și alte atacuri. Prin efectul alinător ce-l are iutrece ori care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este recunoscută de escelentă și mulți oameni sunt recunoscători acestei alifii de plante, recăpătându-și sănătatea.

În ori și care casă este indispensabilă ca doftorie de casă.

Singura provăzută cu marca »Mântuitorul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la »Mântuitorul«, a lui

Lukács Ferencz

în MAKÓ.

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La comande de 3 borcane, câte 1 borcan costă 1 Cor. 35 fil.

Avis!

Se primește la subscrisul

trei învățăcei

și anume: unul la neguțatorie, din casă bună cu pregătire de cel puțin 2 clase gimnaziale sau reale și doi la franzelerie. să fie în etate de cel puțin 14 ani.

Nicolau Moldovan,
Maroshéviz (u. p. Toplicza).

A N U N Ţ.

În hotarul din Şeitin se află de vânzare 2 lanțuri de pământ. Cari voesc a cumpăra, să se adreseze în scris la dna văd. Peternák Andrásné, Arad, bejelentő hivatal, sau la Adm. ziarului »Tribuna«.

Pentru bărbați și femei

în caz de curgere acută și cronică medicamentul cel mai sigur este

capsulele Sanid

lucru adevărit deja. O cutie (100 bucăți) costă 6 cor., alăturându-se ș-o broșură privitoare la folosire. Cu mandat poștal.

Pentru slăbire și impotență, singurul medicament sigur sunt capsulele de putere ale lui dr TIMKÓ. O sticlă 10 cor. Trimite

Farmacia „Magyar Király“

Budapest, V., Marokkói-utca 2. Tr.

Cel ce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Iun. Hepp Gyula

LIPPA.

Recomandă asortimentul lui de diferite pieluri, anume opinci recunoscute de locuitorii români din ținuturi veche.

FIRMA FONDATĂ LA ANUL 1860.

Cântarea înaltă sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la

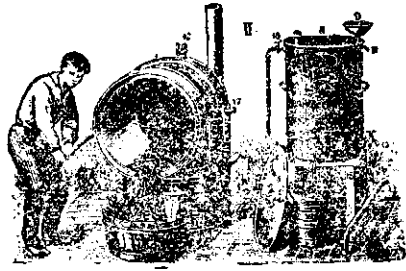
H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit! În aceeași librărie este un sortiment bogat în cărți literare românești, de utensilii pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

Haas Lajos,

măestru-lucrător de aramă,

Budapest, VII., Dohány-utca nr. 34.

Instrumente de fabricare de spirt, cognac, liquor, țuică și instrumente de a condensa acestea.

MARE MAGAZINĂ.

Tot felul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. — Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi. Vase de fert cafea, vase de spălat curățit.

— — — Prețuri ieftine. — — —

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. În special

— — — Croitorie pentru preoți. — — —

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — — Prețuri moderate. — — —

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 flori.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

— — — Modele de rame pentru icoane. — — —

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).

Fritz Berger

LUGOS

Liferează

parchete de toate soiurile

de

stejar și fag

și tot felul

de articole de lemnărie

precum

și lemne pentru ars

de diferite soiuri.

Cornel Demeter farmacist în Szászváros.

Preparate cosmetice.

Cream de benzoe mygdale. Creamul de benzoe mygdale servește pentru conservarea, înfrumșetarea și albirea mânilor și feței, dând totodată și o fineță deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, — precum: pete, bubițe, zgrăburțe, pisteni (mitesser), precum netezește și zbirciturile. Conținutul creamului acestuia e nestriețios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale. Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredientii foarte fine, și din mirosuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea. Prețul 70 fileri.

Pudre Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu să observă că fața este pudrată. Intrebuintată pudra cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute, ce altcum ar cauza vântul, răceala și razele soarelui. Este în culoare albă, roză și galbînă. Prețul 1 cor.

Veturien Parfeum. Vera-violetta, cel mai fin parfum de viole, lăcrămioare și scumpie (iorgovan). Pețul 160 fileri. — „Ideal“, cel mai nou parfum, 2 cor.

Apa de gură „Gremsier“. (Albă sau roșie.) Prin întrebuintarea apei acesteia nu devin dinții găunoși, — și delătorează durerea dinților, precum să și interesă dinții și gingiile. Prin întrebuintarea apei acesteia, să delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. Prin întrebuintarea apei acesteia cu pravul de dinți „Gremsier“ devin dinții foarte frumoși, albi. Prețul 80 fileri.

Pravul de dinți „Gremsier“. Prin întrebuintarea pravului acestuia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fil.

Perii de dinți, fine. Alegere mare, în diferite prețuri.

Esență de China. Contra căderii părului cu rezultat foarte bun. Prețul 120 fileri.

China tannopomada. Pentru creșterea părului. — Prețul 70 fileri.

Oleu de nucă. Extract de nuca oleica, pentru conservarea părului. — 1 sticlă 80 fileri.

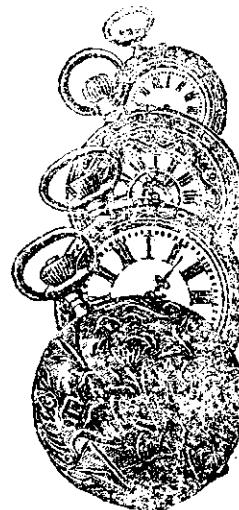
Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 colț postal de 5 Kgr. 6 cor. 50 fileri.

ADRESA cumpărătorului să fie precisă și legibilă! Numele întreg, comuna, nrul casei, poșta ultimă și comitatul.

Kovács L. Nandor

atelier de ciasornice, juvaerice și reparaturi mecanice.

SZEGED, Sándor-utca 3.

Efecuește tot felul de lucrări în bransa aceasta, ca: ciasornice de părete cu muzică și ciasornice de buzunar etc. Am în depozit cele mai fine fabricate de Svitiera reparază și pregătește cele mai excelente compoziții mecanice și juvaerice, cu prețul redus și pe lângă garanție de 5 ani.

Efectuesc mai departe aurituri și argintării după cele mai nouă sisteme galvanice și electrice.